

1688.

1^a Bodinus, Henricus: De barathrae

2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

2^a Bodinus, Joh Henricus: De successione ab intestato

secundum jus commune. 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

3^a Bodinus, Henricus: De privati commodi studio

4^a Bodinus, Henricus: De auctoritate seu actione,

quae pro evictione competit. 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

1690.

1. Bodinus, Henricus: Jus mundi seu vindictae

juris naturae.

1691

1. Lemble, Jacobus: De anargyria

1692.

1. Bodinus, Henricus, De periticia et impunitia.

2. Bodinus, Christoph: De fidei commisso tacito.

1693.

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a

1693.

2^a ob Bodingus, Hermannus: De juribus infirmorum
sen aegrotorum singularibus. 2 Bnd. -

3. Zoll, Hermannus: Inactiones quaedam illustres

1694.

1. Cocleus, Guilielmus Franciscus: Miscellanea ex
utroque jure

2^a = Zollius, Hermannus: De quaestibus seu Fortura

1695

1^a = Zollius, Hermannus: De promissionibus

generosa fide vacatis - - - 3 Bnd. - 1695

1710.

2. Zollius, Hermannus: De dominio directo inter
plures controverso

3. Zollius, Hermannus: Selectae aliquot juris
conclusiones

na

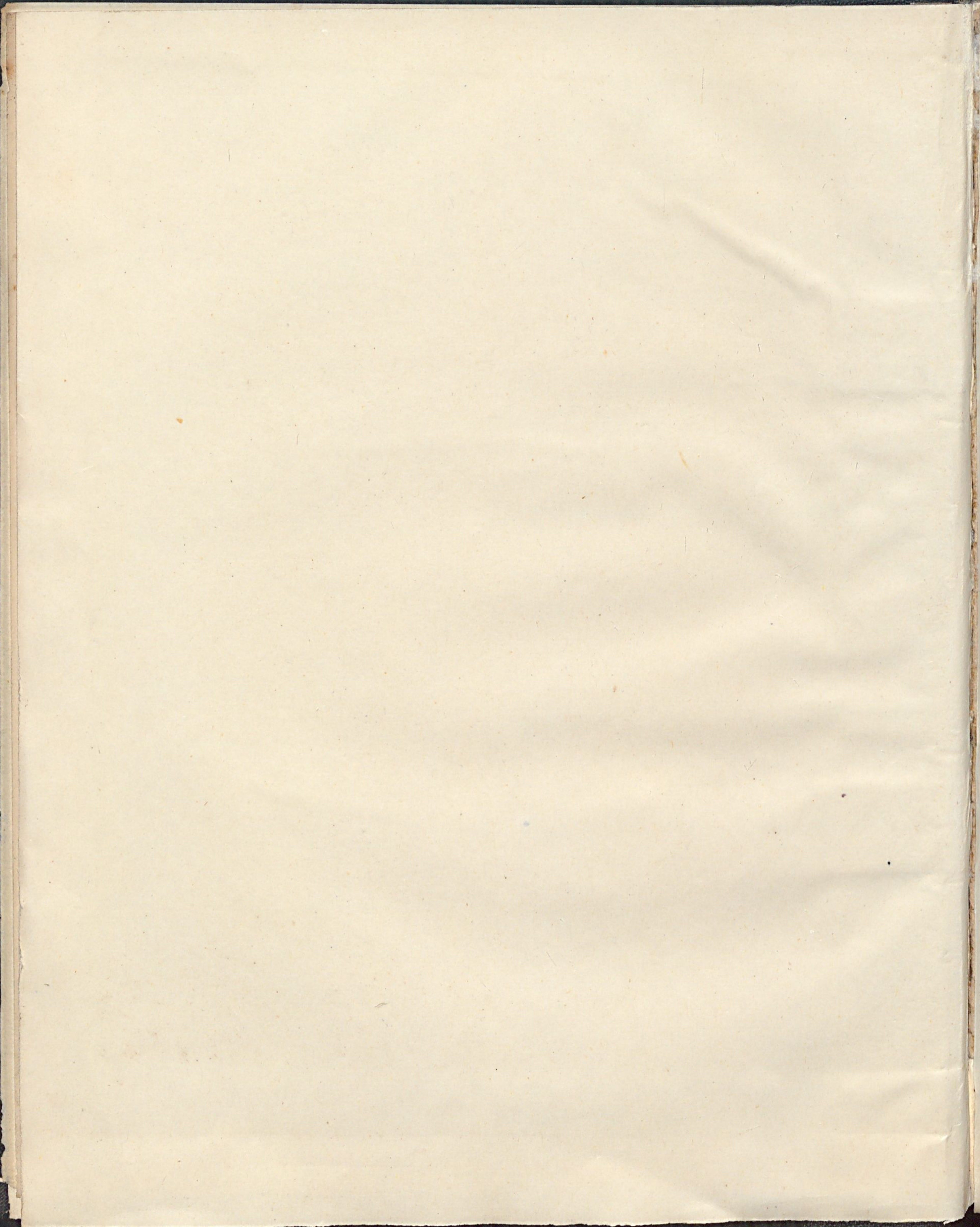
1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...

15.

19

6

1694, 2^a

P 499

9

Dissertatio Inauguralis
F U R I D I C A
 DE
QUÆSTIONIBUS
seu
TORTURA,

quam

D. A. N.

Ex Decreto & Autoritate

INCLYTI JCTORUM ORDINIS

In Illustri ad Visurgim ACADEMIA Hassio-Schaumburgica

Sub PRÆSIDIO

VIRI MAGNIFICI, PRÆ-NOBILISSIMI, AC CONSULTISSIMI

DN. HERMANNI ZOLLII,

Jcti Exquisitissimi, Codicis & Feudorum Professoris

Facultatisque suæ Antecessoris Primarii &c.

Patroni & Promotoris sui etatem sanctè Colendi,

Majorum more

pro obtinendo in utroque Jure DOCTORATUS

GRADU

Publicæ Excellentiss. Dn. Professorum pariter ac Nobililiss.

Dn. Studiosorum

Disquisitioni submittit

VICTOR JOHANNES AMMANNUS

Francohusâ Thuringo Schwartzburgicus

IN AUGUSTO JCTORUM AUDITORIO

Horis ante & pomeridianis.

Die IIX. Januar. Anno Christi M. DC. XCIV.

RINTHELI, Typis Godofr. Caspari Wächters/ Academ. Typogr

SERENISSIMIS
^{AC}
CELSISSIMIS
PRINCIPIBUS
^{AC}
DOMINIS,
DNO
RUDOLPHO
AUGUSTO,
[&]
DNO
ANTHONIO
ULRICO,
Ducibus Brunsvicensium & Lune-
burgensium &c. &c.
Dominis meis Clementissimis!
Felicitatem perpetuam!

Serenissimi ac Celsissimi
PRINCIPES ac DOMINI
Clementissimi!

MUltis fortasse si non te-
meritatis arguar, at audaculus sal-
tem videbor, quod, quum Ma-
) (2 gnos

gnos magna deceant; ego tamen hisce tenuibus pagellis *Nomina* adeò *Augusta* præscribere, atque ad tam sublime folium accedere, & juxta imos ejus gradus tantæ sublimitati minimè congruens, sed exile admodum, & à tenui ingenio meo profectum munusculum, præsertim quum non indigena, sed extraneus sim, deponere tamen non tota mente, & omnibus artibus contremiscam. Sed quascunque rigidi isti quotquot censorum disciplinæ severitatis & morum sibi sumpsere animos, iisque indulgent, reprehensionis suæ rationes invenerint, fateor equidem, non sine sacro quodam horrore tam *Augusta* me *Limina* accessisse, nec id unquam tentare ausum, nisi animum meum subiissent, quorum excusatione tutum me fore existimâssem. Quem enim *Serenissimarum Clesitudinum Vestrarum* fastigium, quod Europæos inter excelsum tenetis, mihi timorem injecerat, oppidò prælucidum illud decantatæ Vestræ Clementiæ Jubar, quâ omnes & singulos

gulos, summos imos excipere soletis, animo
meo vobis dehinc unice devoto, ita excussit,
ut tantum nunquam intermoritura Augustis-
simorum *Nominum Vestrorum* ve-
neratio remanserit, Et quū *Serenissimas*

Celsitudines Vestras Divis sciamus per-
mixtas, utpote qui summi Numinis vice in
terris vestris fungimini, omnis me cura, quæ
propter chartacei, quod demissè offero, mu-
neris exiguitatem, animo me angebat, protin-
us deseruit, quum meminerim, Magnos
etiam Divos devotè ipsis oblata sacrificia
quantumvis levia ac tenuia minimè fastidi-
re, sed, si vel pauculo thure ipsis litetur, pla-
cari. Magnos equidem magna decere, non
existimo repertum iri, qui inficiari ausit. Sed
Heroica potius & Magnifica eorum opera
& facta, quam ab obsequiosæ mentis sub-
jecto profecta symbola intelligi, itidem in
aperto & propatulo est. Prætulit magnus
ille Persarum quondam Monarcha pauxil-
lum aquæ, quod Iro pauperior quidam ma-
nu concavâ ex fluento haustum, ne sine mu-
nere

) (3

nere

2
nere compareret, Regi jamjam inaugurato
de more gentis humiliter obtulerat, omni
auro atque gemmis, queis Regni principes
aliique opulentiores novum Regem cumu-
laverant. Neque enim doni pretium repu-
tabat sapientissimus Princeps, sed solum do-
nantis animum, quô ego in *Serenissi-
mas Celsitudines Vestras* fideli ac
officioso Persæ isti non concedam. Remotis
ergo prioribus istis objectionibus & obsta-
culis, quæ ad *Augusta Celsitudi-
num Vestrarum* limina conanti iter
ex aliorû præsenso iudicio difficile mihi præ-
sagire videbantur, nullò nunc vereor, ne exin-
de selesbrofû illud mihi reddatur, quod hæcte-
nus extraneus sum. Nam & Parens meus Za-
charias Ammann, Illustrissimi Comitis ac Do-
mini, Dn. Alberti Anthonii S. R. Imperii Qua-
tuorviri, Comitis in Schwartzburg & Hohn-
stein &c. &c. per octo & triginta annos Fran-
cohusæ Consiliarius, *Serenissimarum
Celsitudinum Vestrarum* Cle-
men

mentiam & Munificentiam *extraneus*
præter meritum abhinc quinquennio est ex-
pertus, dum, *Serenissimi ac Celsissi-*
mi Principes, magnam illam rei nostræ
calamitatem, concremationis detrimenta lo-
quor, clementissimè sublevare, atque valde
munifica largitione tot tignorum ex cæduâ
Reinsteinensi juxta Herciniam, consecrari &
solari non dedignati estis. Quâ verò Munifi-
centia animos nostros ita vobis obstrictos
reddidistis, ut ego extranei notam non ampli⁹
ferens, in Ditionem Vestram concesserim, &
Brunopoli, celebratis ibi sponsalibus, Larem
posuerim, nihil veritus, ne terra hæc inhospita
mihi sit futura. Prima igitur meritò ea mihi
cura fuit, quo pacto *Clementissimis*
meis Principibus ac Dominis,
sub Quorum imperio mihi dehinc vivendum
constitui, coram quibus tamen sine munu-
sculo comparere, religio mihi erat, innotesce-
rem. Atque commodum hoc mihi accidit,
occasione præsentis dissertationis, quam
Augustissimis Nominibus Ve-
stris sacrandam decrevi, hac spe fretus, di-

gnitatem materiæ, quæ non est de glande le-
genda, sed de re omni auro & gemma pretio-
fiore, sanguine scil. humano, ingenii mei exi-
litem pensaturâ esse. Accipite igitur, *Sere-
nissimi ac Potentissimi Princi-
pes ac Domini*, id quod humilimè ro-
go, me in posterum Vestrum civem obsequi-
osissimum, & levidense hoc munusculum li-
terarium in subjectissimi animi symbolum
tantâ clementiâ, quantâ illud humilitate of-
fertur, illudque saltem oculo serenate cle-
mentissimè. Qua spe nixus Deum T. O. M.
calidissimis precibus veneror, ut velit *Sere-
nissimis Vestris Celsitudinibus*
concedere multos annos, prosperam valetu-
dinem, gloriosum Regimen, fidos Ministros,
lætas in hostes victorias, omnemque perpe-
tuam felicitatem! quod ex animo vovet
*Serenissimarum Celsitudinum
Vestrarum*

Humilimus & subjectissimus servus
VICTOR JOHANN AMMANNUS,
Francohusa Thuringo Schwartzburg:

JESU Juva

Prooemium.

Disceptionem inter *Jctos Bononienses* ortam: An Chyrurgus in palatio Principis venam incidens supplicium capitale cogatur subire, eo, quod in Palatio sanguinem fundere sub hac pœna sit prohibitum? apud *Coras.* ad l. 4. C. de Impub. & aliis substitut. *mirantur nonnulli, alii jure suo tanquam ineptam, quippe quæ scienti nec prodest, nec obest ignorant, ex jurisprudentiæ pomæriis exterminandam volunt. Et sane vetustiores licet magni nominis juris interpretes sæpius ridiculè magis quam utiliter in ejusmodi otiosis desudasse videmus quæstionibus. Exempla exhibet inter alios Jctus Uldar. Zasius ad L. 3. ff. de LL. n. 7. & 8. qui non sine indignatione refert sollicitè Disputata Doctorum: An is, cui caput gladio abscissum est, si contingat, eum reviviscere, rursus eidem supplicio subjiciendus sit? Item, an Lazarus redivivus uxorem suam repetere possit? In quibus operam & oleum illos perdidisse ferè dixerim, quippè disputantes de iis rebus, quæ in vita communi nullum fructum & usum habent, velut inquit Petr. Rebuff. in Præfat. ad Cardin. Verrallam in praxi beneficiaria, nunquam in Actionem*

A bomi-

hominum vel forum veniunt. Hinc cum iis transeant
ejusdem farinae quaesita: An resurgens à mortuis te-
stamentum prius rumpat? Sebast. Medic. in Tract.
Mors omnia solvit p. 1. n. 145. Cujus ovum fiat, quod à
variis gallinis positum est? de quo Nicol. Boërius ad
consuetud. Bituricens. tit. 10. §. 3. Gloss. 1. An forni-
catio cum pulchra magis sit culpanda, quam cum
deformi? & alia, quae videri possunt apud Fin-
ckelthuf. in præfat. practic. observat. Risu potius
vel indignatione, quam enodatione digna. Ea si-
quidem scire, nec compendium, & ignorare nec detri-
mentum est ullum. Illa enim potius *Intimpata* juxta Impe-
ratoris nostri Justiniani, Icti Pauli, & Ulpiani in dis-
ceptationem vocanda, pleniusque attingenda sunt,
quae utilia & in foro frequentius occurrunt, quae in ipsis
rerum obtinent argumentis. l. 8. in princ. ibi. & semper
in judiciis versantur. Cod. de bonis quae liber. in potest.
l. legavi Titio 25. in princ. ff. de Liber. legat. l. certè 6. §.
quaesitum est 4. ibi: cottidie enim ff. de precario.
Procem. Inst. §. 3. arg. l. 1. ff. de suspect. Tutor. l. 1. ff.
ad exhib. l. 25. de liber. legat. Non solum enim Miner-
ve oliva propter fructus est gratior, sed etiam ipsi Jovi
apud elegantissimum fabulatorem stulta videtur glo-
ria, nisi utile est, quod facimus. Proinde exantlatis
in utroque jure examinibus & impetrata ab Illustri
Fectorum in hac Inclyta Academia Ordine pro obtinendo
Gradu Doctorali disputandi licentia è multis argumen-
tis ejusmodi materiam sub incudem Disputationis Inau-
guralis vocandam duxi, quae in assidua forensi exerci-
tatione sit celeberrima, utilis, imò maximi momenti,
ideoque praë aliis necessaria. Nam quemadmodum ve-
terum

terum interpretum juris labor, quem in enucleandis
antea relatis insulsis & inanibus questionibus impen-
derunt, oppidò est culpandus, ita non immeritò adhuc
dubitatur, laudanda magis num sit industria, quam no-
tanda curiositas eorum, quæ minutissima quæque anti-
quioris juris nimis anxie inquirunt, parum secum pensi-
tantes, quid aliquando in foro usui (qui tamen vel unice
respicendus) futurum sit. Sicuti enim ii, qui plurimum
comedunt, non melius valent, quam ii qui sumunt neces-
saria; Ita non qui plura, sed qui utilia tractant, studiis
suis benè consuluisse æstimandi sunt. Utilitati igitur in-
servire cupiens, & in latifundio juris circumspiciens,
præsentem, quam nunc sisto de Tortura materiam uti-
litate, frequentia & necessitate, & quæ ulteriori com-
mendatione non eget, ipsa sese satis ostendente, veluti in
simili casu loquitur Ulpian. in l. i. ff. de in integr. Restit.
nobilissimam deprehendi & elegi, de eâque seqq. theses
veritatis indagandæ causa conscripsi, spem fovens cer-
tissimam, si nonnulla vel paulò plura de hâc difficili &
intricata materia parum exasciata exhibuero, & ejus
sublimitatem sublimi stylo non ex æquæ vero, me non so-
lum veniam, sed & cum in arduis conatui etiam sua laus
sit, de omnibus tale iudicium, quale ipsi de suis laboribus
desiderant, esse impetraturum, benevolumque lectorem
hec omnia non docendi, sed inquirendi gratia proposita
esse recordaturum. Quandoquidem autem tum demum
benè universa geruntur & competenter, si rei principi-
um fiat decens & amabile DEO. Nov. 6. & contra
ubi Christus fundamentum non est, nullum boni operis
super ædificium esse possit. can. 26. caus. i. quæst. i. cæ-
lestem

lestem nostrum mediatorem, qui fons & origo omnium bonarum artium, & sic & justitiae iterum atque iterum devotissimis & humillimis precibus adoro, ut meditationes actusque meos ad divini sui Nominis gloriam, Reipublicae emolumentum, meamque propriam salutem dirigere & ad finem perducere velit.

TH. I.

DE Quaestionibus seu Torturis pro ingenii mei modulo disserturus operae pretium esse arbitror, in limine statim ipsius rei definitionem seu descriptionem praemittere, ut sciri possit, quanam sit res, de qua differitur. Est autem Quaestio seu Tortura Actus judicialis, quo mediante corporis cruciatu iudex competens in delicti veritatem per confessionem a reo eliciendam inquirat. Unde etiam ab inquirendo in LL. Romanis *QUAESTIO* tt. ff. & *Cod. de quaestionibus*. & a torquendo & cruciando Reum *TORTURA*, eademque ratione in vernacula nostra: *Die peinliche oder scharffe Frage*: item *die Folter oder Dolter* avolvendo (quia Reus hinc inde a Carnificibus volvitur & torquetur. vid. Additiones ad Besold. in Thesaur. Pract. verb: *peinliche Frage/Tortur*) item a Rigore, cum quo Quaestio habetur *Examen Rigorosum* vocari solet. Post *Tranquil. Ambros. de Process. lib. 4. c. 1. in rubr. Zanger de Quaest. seu Tortura c. 4. n. 11.* Et quamvis accurate loquendo quaestio, quae fit de crimine per-

tor.

5

tormenta corporis, ab ipsa tortura differat, commu-
niter tamen hæc vocabula confunduntur, & promi-
scuè usurpantur. *Habn. in not. ad Wesenb. Tit. de*
quest. n. 2. Carpzov. Prax. Crim. qu. 117. n. 15. 16. 17. 18.

TH. I I.

Dixi autem, Torturam esse Actum Judiciale, &
meritò quidem, siquidem nemo ad investigandum
Crimen aliquod, in quò torturæ locus est, torturam
vel decernere, vel exequi potest, nisi sit Magistratus,
& talis quidem, ut merum Imperium, seu, uti hodiè
vocari solet, Jurisdictio Criminalis & Alta: Das O-
ber-Hohe oder peinliche-Hals-Gericht: ipsi compe-
tat. vid. *Carpzov. Prax. Crim. qu. 109. n. 17. & seqq. ibiq;*
allegati Dd. Undè nulla dubitatio est, quin privatus,
aut Magistratus non nisi inferiorem vel bassam ha-
bens Jurisdictionem dolò malo torturam exercens
in crimen læsæ Majestatis incurrat *arg. l. 3. ff. ad L.*
Jul. Majest. Carpzov. Prax. Crim. quest. 41. n. 127.

TH. I I I.

Sed hîc se offert famosa illa à Theologis paritèr
ac Jure Consultis vexata quæstio præjudicialis: Utrū
scilicet tortura in Republica Christiana toleran-
da, vel exercenda sit? Sunt, qui eam prorsus dam-
nant, & è Republica Christiana eliminandam esse
censent, moti ex eò, quod tortura sit inventum quo-
rundam populorum Ethnicorum in populo Dei non
recepta, aut usitata, sed modus indagandæ veritatis
admodum horrendus, à mansuetudine, Christianos
decente, prorsus alienus, periculosus & fallax, & quæ
similia sunt argumenta, quæ post alios recensent &
appro-

approbant *Antho. Matthæi de Crimin. lib. 48. Tit. 16. c. 5. Wissenbach Disput. ad ff. 36. n. 13. Bachov. in not. ad Wesenbec. Tit. de quest. n. 1.* Quidam Torturam ad certos casus vel causas restringunt, scilicet ad crimen læsæ Majestatis, & ubi crimen atrox est commissum cum pluribus, & in iis torturam in conscios & socios admittunt. *Antho. Matth. d. loc.* Plurimi autem Juris Consultorum, quorum opinio in Praxi recepta est, torturam tanquam remedium extraordinarium, & subsidiarium, & ad indagandam veritatem aptum, utile & necessarium esse contendunt, modo circa eam debita & Legibus præscripta adhibeatur prudentia. Quorum sententiam & ego amplector. Ut enim inventum sit Ethnicorum & in Politia Mosaica non usitatum, quid tamen vetat, illud in Christiana Republica recipi? modo ratio ejus receptionis subsit, quæ hîc omninò subest. Quamvis enim tortura in se res fragilis & periculosa sit, & aliquando veritatem fallat, teste ipso Jeto in l. 1. §. 23. ff. de question. Et verum quandoque sit illud Ciceronis in Oratione pro Sylla: *Tormenta gubernat dolor, moderatur natura cujusque cum animi, tum corporis, regit questor, flectit libido, corrumpit spes, infirmat metus, ut in tantis rerum angustiis nihil veritati locus relinquatur: & istud Mimi: Etiam innocentes cogit mentiri dolor.* Scilicet si à tortura statim incipiatur, illaque nullis præcedentibus sufficientibus indiciis præcipitanter infligatur infanti. Negari tamen non poterit, quemadmodum verum plerumque exprimitur illâ necessitate, quæ à perturbatione animi oritur;

ritur; ita etiam frequentius tormentis extorqueri
veritatem, quæ aliàs suppressa mansisset, quotidiana
testatur experientia. Unde etiam veteres torturam
necessitatem fatendi verum dixerunt. Et Juriscon-
sultus *in l. 8. ff. de quest.* efficacissimas esse quæstio-
nes ad inquirendam veritatem testatur. Cæterum
quod fides non sit habenda confessioni extortæ *c. 1.
caus. 15. q. 6.* adeò verum, & ego agnosco, ut non ali-
ter ei credendum existimem, nisi confessio ex ulteri-
ori indagazione circumstantiarum in tortura dete-
ctarum vera deprehendatur. *Ordin. Crim. artic. 54.*
quare ob confessionem eculeo extortam quem inno-
centem condemnari vix contingere potest. Et,
quamvis fieri possit, ut innocens torturæ subjicia-
tur, difficulter tamen id fiet, si iudex circa pro-
cessum legitime & dextrè, uti infra indicabitur,
versetur. Reo vero nocenti, cui confessio per tor-
turam expressa est, nulla fit injuria, sed sibi impu-
tet, quod perfrictâ inficiatione sibimet consciverit
cruciatum. E contrario plurima crimina remotis
testibus admitti solent, quæ maximo Reipublicæ de-
trimento impunita, relinqui necesse esset, si hic mo-
dus eruendi veritatem & investigandi delinquentem
non suppeteret. Sit ergo, rigorem hunc ex iniquo
aliquid trahere, id tamen publica utilitate affatim
pensatur. Hinc recte *Augustinus de Civitate Dei lib.
19. c. 6. dicit:* Necessitate societatis humanæ iudicem
excusari tormentis utentem. add. *Leonard. Less. de
Justit. & Jure lib. 2. c. 29. n. 151. Besold. Thes. Pract.
suprà cit. loc. Habn ad Wesenbec. tit. de quest. n. 2.*

TH.

TH. I V.

Eviētā igitur torturæ justitiā progredior ad e-
jusdem species vel Gradus. Sicut enim delinquen-
tium non minus ac delictorum non una eademque
est conditio; ita etiam tormenta habent suos gradus,
& modò in terrorem tantum, modò realiter applican-
tur vel intensius vel remissius, prout ille modus in
decreto torturæ determinatus & præscriptus est, aut
prudens iudex arbitratur. *Ordinat. Crimin. artic. 58.*
ibi: die peinliche Frage soll nach Gelegenheit des
Argwohns der Person/ viel/ oft/ oder wenig/ hart o-
der linder nach Ermessigung eines guten vernünfti-
gen Richters fürgenommen werden. *Varia autem*
olim apud Romanos, aliasque Gentes fuerunt tor-
mentorum Genera, & adhuc hodiè in usu sunt, de
quibus Rosinus lib. 9. antiqu. Rom. c. 31. in fin. Crev. in
tribunali suo Reform. c. 4. fol. 48. Bocer. de Tortur. c. 5.
n. 20. & seqq. Paris de Puteo Tract. de Syndicat. §.
Tortura fol. 96l.

TH. V.

In Germania nostra Tortura generaliter & im-
propriè sumta, communiter distingui solet in terri-
tionem & ipsam torturam. Territio vocatur, quæ
fit per minas verbales de torquendo per carnificem:
die Bedroung / so geschiehet mit Vorstellung des
Scharff-Richters und dessen zur Peinlichkeit oder
Tortur gehörigen Instrumenten. *Eaque locum ha-*
bet, ubi leviuscula adsunt indicia, aut qualitas perso-
næ ipsam torturam non admittit. Habn ad Wesen-
bec. tit. de quest. n. 2. verb. Varii autem Gradus: Lang.
c. 4.

c. 4. n. 17. Ubi formulam interlocutoria tradit hanc:
daß Ihr wohlbefügt/ den Gefangenen dem Scharff-
Richter fürzustellen/und durch denselben als solte und
wolte er Ihn angreifen/ bedrauen/ aber doch unange-
griffen in der Gühte befragen zu lassen. Ast vereor,
ut talis Formula expediat, siquidem Reus ex tali sen-
tentia in ipsius præsentia secundū Legum præscri-
pta publicandâ intelligens, se tortum nō iri, per sola
carnificis verba minacia, quæ sine effectu futura esse
ex ipsa sententia cognovit, ad confessionem delicti
non adigetur, ideoque frustranea, simplex, & eluso-
ria est talis sententia, Rectius itaque in tali casu, ubi
Acta ad Collegium Jctorum transmittuntur, una cum
Sententia interlocutoria hujus formulæ: daß Pein-
lich Befl. nach Anleitung des Neben-Schreibens mit
der Scharffen-Frage zu belegen sey: remittuntur li-
teræ ad Consulentes, quæ Reo non communicantur,
in quibus modus torturæ sigillatim determinatur &
ad nudam territionem restringitur. Et hunc modum
concupiendi territionis Decretū in Amplissima Facul-
tate Juridica hujus Academiæ receptum esse, Auctor
est Magnificus Dn. Præses. Sed quæritur, si nuda terri-
tio mit Vorstellung des Scharff-Richters/und dessen
zur Peinigung gehörigen Instrumenten sit decreta, An
etiam Carnifex Reum vestibus denudare, ligare, & ita
quasi jam jam torquendum ad eculeum rapere possit,
Affirmat id Zanger d. c. 4. n. 19. Sed negativam opi-
nionem veriolem existimo, quoniam Decretum
Torturæ, utpote res maximè odiosa strictissimè est
intelligendum, ideoque C radus territionis ad alium

B

&

& majorem non est extendendus. Territio enim est species Torturæ, utilate id ostendit *Farinac. Pract. Crim. qu. 37. n. 96. & seqq.* Et ideo Gradus in eâ, æquè ac in tortura meritò sunt attendendi. *arg. Ordin. Crim. d. artic. 58. l. 15. §. 41. ff. de Injur.*

T H. V I.

Tortura autem propriè loquendo est, quæ cruciatum & dolorem corporis infligit, juxta Definitionem *Gaji in l. 15. §. 41. ff. de injur.* ubi ita ait: *Questionem intelligere debemus tormenta & corporis dolorem ad eruendam veritatem. Nuda ergo interrogatio vel levis territio non pertinet ad hoc Edictum & c. & paulo post: Cum igitur per vim & tormenta habita est questio, tunc questio intelligitur.* Undè apparet, aut errare aut min⁹ proprie loqui eos, qui territionem in verbalem & Realem dispescunt, & sub reali territione compressionem pollicum aut ligaturâ: *Die Daumen-Schrauben oder Daumen-Stöcke und das Schnüren:* comprehendunt. Quapropter si territio in genere est decreta, nullus dolor aut cruciatus corporis infligendus est Reo, quippe qui torturæ proprius est. *d. l. 15. §. 41. ff. de Injur. Carpzov. Prax. Crim. qu. 16. n. II.*

T H. V I I.

Tres autem torturæ propriè dictæ statui solent Gradus. Primus est quando Reus à carnifice manibus retro funibus arctissimè constringitur, adjunctis simul, si ob pertinaciam rei opus est, pedicis manisque ferreis per intervalla excavatis, quibus pollices & tibiæ non sine exquisitissimo dolore compr-

primuntur. Wenn der Gefangene geschnüret und Ihm die Daum-Schrauben / Daumen-Stöcke und Spanische Stieffeln angeleget werden. Et locum obtinet in delictis pœnam corporis afflictivam ingrentibus. Secundus Gradus est, quando Reus præter tormenta priora scalæ subjicitur, & omnia ejus membra expanduntur. Wenn der Gefangene hinter rucks mit den Armen in die höhe gezogen und außge dehnet wird. Et receptus ut in delictis ultimo suppli cio condignis. Tertius est, qui præter dictam ex pansionem admittit adustionem Rei, vel candentibus luminibus vel sulphure & igne corporis injecto & a lia graviora tormenta, & locum tantum habet in criminibus nefandis & exceptis, e. g. Læsæ Majesta tis, parricidii, Latrocinii, Sodomix, Sacrilegii, Magiæ &c. *Hahn ad Wesenbec. d. tit. de quæst. n. 2. Carpzov. Prax. Crim. qv. II 7. n. 58. & seqq. Brunnemann. pro cess. inquis. c. 8. membr. 5. n. 44.*

TH. I I X.

Atque hos Gradus determinare expedit, ut Ju dex torturam exsecuturus sciat, quousque tormen ta extendere ipsi liceat, & subsistere necesse sit. Quod quidem fieri & indigitari solet per illas Sententiarum formulas: Jedoch gelinder oder mässiger. item Menschlicher Weise. Quarum illa primum, hæc se cundum Gradum indicat. Ubi autem talis restrictio non additur, extremus Torturæ Gradus concessus intelligitur. *Hahn d. loc.* Consultio rem tamen judi co praxin amplissimæ hujus Facultatis Juridicæ, qua in Sententia Torturæ Gradus non exprimitur, sed

in literis Responsorii, remissione ad illas in Sententia facta hoc modo: daß Peinlich Beflagter nach *Uteitung* des Neben-Schreibens mit der scharffen Frage zu belegen sey: Ne scil. Reus ob remissio-rem Torturæ Gradum spem superandi dolores concipiat, & exindè contra illos pertinacia indurandi corporis animique ansam arripiat & indipiscetur. *vid. l. 18. §. 1. ff. de quest.*

TH. IX.

In genere tamen circa torturam Judex, qui illam exequitur, discretum moderaminis iudicium adhibere, & ad personæ & delicti conditionem & qualitatem attendere debet, ne tortura major sit ipsa pœna. Et ut Reus salvus maneat vel supplicio vel innocentia *l. 7. l. 10. §. 3. ff. de quest. Carpzov. qv. 117. n. 68. & seqq.* Adhæc etiam in atrocissimis criminibus à noviter inventis & inusitatis aut aliis mediis, quæ crudelitatem & sævitiam magis quam justitiam redolent, abstinere debet. *Id. d. loc. n. 39.* Multi enim immodicum Zelum in tortura ostendunt non quod Deum timeant, sed quod suis jumentis aut cerevisiæ metuant Inquit *Brunnem. in Proc. inquis. c. 8. n. 74.* Cum primis autem à præcipitantia in iudicando rebus, quarum causæ ipsi non liquent, alienus esse debet. Undè meritò reprehendendi sunt Iudices, quæ ex retentione lachrymarum nec non taciturnitate eculeo aut stigmate in corpore recepto criminis præsertim magiæ postulatos Reos iudicant, & audacter causam in Diabolum tanquam ipsorum Patronum conjiciunt. *vid. Oldekop Decad. 3. qv. 10. & seq.*

seq. & ab eodem allegat. *Paul. Zachias quest. Medico legal. l. 7. Tit. 4. q. 1. n. 5. & 12. & lib. 6. tit. 2. q. 3. n. 20.* Imò non exiguum superstitionis reatum incur-
runt, qui ad eliciendam à reo confessionem pror-
sus superstitiosis utuntur remediis, ut aquâ lultrali,
aquâ & cerâ benedictâ, tempore, quò Missæ solennia
peraguntur, peculiaribus jusculis à carnifice præ-
paratis, item peculiaribus conjurationis & Exorcif-
mi formulis ad eliciendas vel retinendas lachrymas
in tortura Reorum, aut qui crudelem & in verècundam
illam tonsuram vel adustionem mulierum magiæ
postularum in capite & axillis non modò, sed & in
parte illa, quâ sexum ostendunt, carnifici ejusque
lictoribus permittunt, illosque hoc pacto horum su-
perstitioni & petulantix exponunt. *Oldekop. Tit. 2. Observ. 6. Tit. 4. Obs. 9. 15. & 34. & decad. 3. q. ult. Brun- nem. in Proc. Inquis. c. 8. n. 69. Author Anonymus in cautione crimin. seu proc. contra Sagas per tot. Steph. Natben. aliàs Spormacher in justitia vulnerata p. 1. tit. 3. c. 61. n. 25. 26.*

T H. X.

In specie autem attendere debet Judex ad perso-
nam torturæ subjiciendam. Non enim omnes crimi-
num Rei promiscuè torqueri possunt, sed quædam
personæ à tortura immunes sunt, uti propter defe-
ctum judicii & intellectus, furiosi & mente capti, qui,
quamdiu in tali statu sunt ob delictum antea, cum
sanæ mentis essent, commissum torqueri nequeunt.
l. 3. §. 1. ff. de Scto Silvanian. Item Melancholici in
summo gradu. *Carpzov. qu. 118. n. 19.* Impuberes &
qui-

quidem indistinctè omnes, sive sint infantes, infantiaè aut pubertati proximi *l. 10. princ. ff. de quest.* Sicut autè illi, qui doli sunt capaces, delinquere, ideoque criminaliter, quamvis mitiori pœna, puniri, ita etiam terreri *l. 1. §. 33. ff. de Scto Silan. Carpz. d. l. n. 14.* in Crimine autem læsæ Majestatis pro re nata torqueri possunt. *l. 10. §. 1. de quest.*

T H. X I.

Similiter à Tortura exempti sunt Muti & Surdi si tantum sensuum defectum patiantur, ut nec alios intelligere, nec mentis suæ sensa ullo modo aliis explicare possint. *Carpz. d. l. n. 21.* Item ob imbecillitatem corporis & periculum sanitatis vel vitæ suæ aut tertii torqueri nequeunt Ægri, Vulnerati, ob senectutè aut aliam causam corpore prorsus debiles, aut si non prorsus sint debiles, moderata tamen tortura ipsis discernenda est pro debilitatis gradu & existentia. *Ordin. Crim. artic. 59.* Sic etiam mulier prægnans *l. 3. ff. de pœn.* sive partui proxima sit, sive non. *Carpzov. d. qu. 118. n. 55. & seqq.* & ex identitate rationis puerpera intra 40. dies post partum nec torqueri nec terreri potest. *Carpzov. d. l. n. 51. & seqq.* Imo temperanda est tortura etiam in matribus partum lactantibus *Carpzov. d. l. n. 69. Brunnem. d. c. 8. n. 31.*

T H. X I I.

Dignitas quoque à tortura reum eximit. Sic enim personæ Illustres, Militares & nobiles & ex rationis identitate Doctores, Licentiati & Advocati torturæ non subjacent. *l. 10. Cod. de dignit. l. 8. l. 11. Cod. de quest. l. 4. Cod ad. L. Jul. Majest. l. 3. §. 1. ff. de re militari. junct.*

junct. l. 2. §. ultim. ff. de excus. Tut. l. 4. in fin. ff. eod. l. 14. Cod. de Advocat. div. Judic. Carpzov. d. qu. 118. n. 65. & seqq. ibique Dd. alleg. Excipitur tantum Crimen læsæ Majestatis & proditionis d. l. 4. Cod. ad L. Jul. Maj. l. 7. ff. de re militari. Magiæ l. 7. Cod. de Malef. & mathem. add. Brunnemann. Item Crimen Falsi pro causæ & circumstantiarum atrocitate l. 21. Cod. de Fals. unde apparet aliis criminibus ut atrocibus e. g. Homicidii, Adulterii, incestus, Raptus &c. regulæ esse standum. Sciendum autem est, hoc privilegium non pertinere ad milites gregarios sed ad eos tantum, qui per virtutem militarẽ nobilitatem sibi acquisiverunt & in majori & splendido militiæ gradu sunt constituti e. g. Capitanei Tribuni Duces &c. Carpzov. d. 1. n. 74. Nec Nobiles aut Doctores & Licentiatos, qui sua dignitate condignam vitam non transigunt, eodem frui. Zang. de quest. & tortur. c. 1. n. 86.

TH. XIII.

Præterea etiam à tortura exemptos esse existimo, non tantum Presbyteros. *l. 8. Cod. de Episcop. & Cleric. sed etiam propter rationis identitatem Clericos in genere, ut & Studiorum favorem Magistros & Studiosos. Brunnem. proc. Inquisit. c. 8. n. 23. 24. arg. Auth. Habita Cod. ne fil. pro patr. Atque hæc privilegia ita rata esse volunt Dd. ut etiam consuetudo in contrarium non valeat. Bart. & Dd. in l. omnes Cod. de dignit. Wesenbec. Tit. de quest. n. 10. Et rectè quidem, quamvis enim reatus omnem dignitatem excludere dicatur, *l. 1. Cod. ubi Senator. vel Clarissimi. scil. quo ad exceptionem fori d. l. 1. Non tamen exinde inferre licet,**

licet, talem Reum ad investigationem criminis torturæ subjici posse. Undè etiam Praxis in contrarium, utpote contra leges, non attendenda aut imitanda, juxta vulgatum illud Ictorum quod Lege non cavetur, in Practica non habetur. Sed quæritur an non in hoc casu, ubi propter dignitatem personæ tortura cessat, saltem territio locum habeat? Puto.

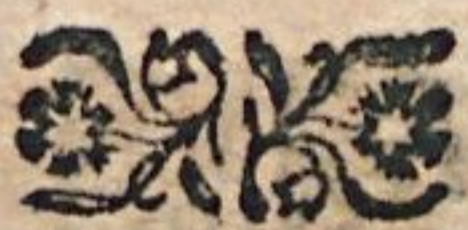
TH. XIV.

Cæcos autem ut & prodigos & minores nulla Lex aut ratio à tortura quidem eximit. *Carpzov. Prax. Crim. qu. 118. n. 25. & 29.* Nec Curator illorum ad torturæ Actum admittendus aut ipsi adjungendus est. *Carpzov. d. l. n. 32.* Intuitu tamen ætatis etiam in atrocibus delictis mitigandam esse torturam, Juri conveniens existimo. *l. Auxilium 37. §. 1. ff. de Minor.* Similiter in senibus & decrepitis ita temperanda est tortura aut ejus loco territio substituenda, ne membra aut corporis sanitas lædantur. *l. 7. ff. de quest.*

TH. XV.

Porro in decernenda Tortura judici etiam ad qualitatem delicti est avertendum. Non enim tortura locum habet, nisi in criminibus, quorum pœna est ultimum supplicium. *Ordin. Crim. Artic. 8.* So die Missethat einer Todes-Straffe halber kündtlich/&c. So soll es der peinlichen Frage halber gehalten werden/&c. aut saltem corporis afflictiva. *Carpzov. Prax. Crim. qu. 119. n. 7. & seqq. ibique allegati Dd. Brunnem. Proc. Inquisit. c. 8. n. 20.* Undè consequens est, quod si tale sit delictum, pro quo relegatio carcer

carcer [aut multa irroganda est Reo tortura vel ter-
ritio illa, quam Realem vocat *Carpz. qv. 119. n. 52. &*
qv. 137. num. 54. decernenda non sit, uti recte contra
Carpz. tradit Oldekop. decad. 3. qv. 1. & Brunnem. de
Proc. Inquisit. d. c. 8. n. 21. Multo minus locum sibi
vendicat tortura in civilibus causis, modo infigne
defraudationis furti aut falsi crimen annexum non
habeant, alioquin & hoc in casu tortura contra ejus-
modi defraudatores (quo pertinent Mercatores fal-
liti vulgò *Banckerottirer* oder *Banckerott Spieler*)
locum habet *arg. l. 23. §. 4. ff. ad L. Aquil. Carpzov. d. qv.*
119. n. 38. & seqq. ibique *Dd. allegati.* Imò etiam in
causis civilibus arduis testes de suppressione verita-
tis suspecti tormentis subjici possunt. *l. 9. ff. de quest.*
Carpzov. d. qu. 119. n. 46. & seqq.

TH. X V I.

Neque etiam decernenda est tortura, nisi prius
citra Rei confessionem constet & de corpore delicti
i.e. de facto & quod illud verè etiam perpetratum sit,
l. 1. §. 24. ff. de Scto Silan. ibique Dd. commun. Nec e-
nim tortura ad liquidandum factum, sed ad explora-
tionem personæ, quæ factum commisit, adhibetur.
Carpzov. d. qu. 119. n. 54. & seqq. De hoc igitur Judex
ante torturam, diligenter inquirere, & quantum pos-
sibile est, se informare debet. *Ordin. Crimin. artic. 6.*
ibi: *Dazu soll auch ein jeder Richter in diesen grossen*
Sachen/vor der peinlichen Frage/so viel möglich/ und
nach Gestalt und Gelegenheit einer jeden Sachen ge-
sehen kan/sich erkundigen und fleißlich Nachfragens
haben/ob die Missethat/darüm Er (der Ubelthäter) an-
genom

C

genom

genommē/berüchtiget und verdacht/ auch beschehen sey
oder nicht. Itaq; ubi præsumtio est homicidii, latrocinii
veneficii &c. commissi, ipsum cadaver occisi oculis
subjiciendum. *Ord. Crim. art. 147. & 149.* Si furti quis
in, simulaturante torturam is, cui furtum factum esse
dicitur, juramento prius quantitatem & qualitatem
rei surreptæ determinare debet. *arg. d. Ord. artic. 6.*
verb. So viel möglich. Ubi autem talis Inquisitio im-
possibilis est, scil. in criminibus facti transeuntis, quæ
nullum vestigium post se relinquat, ut sunt, Adulte-
rium, Stuprum, Sodomia, Hæresis, Magia &c. Cessat
& sufficit de iis ex certis & indubitatis præsumptio-
bus constare *Carpzov. d. qu. 119. n. 60. & seqq.*

T H. X V I I.

Indicia quoque eaque evidentiæ, & urgentia, ut
& legitimè & plenè probata torturam præcedant,
necesse est, alioquin quæstio & hinc extorta Rei con-
fessio nullius momenti est. *Ordin. Crimin. artic. 20.*
Wo nicht zuvor redliche Anzeigeung der Missethat/
darnach man fragen wolte/ vorhanden/ und beweiset
würde/ sol niemand gefraget werden/ und ob auch gleich
aus der Marter und Missethat bekandt würde/ so soll
doch der nicht geglaubet/ noch jemand darauff verur-
theilet werden. Quænam autem indicia ad torturam
sint sufficientia, tam difficile & prolixum est argumen-
tum, ut hac dissertatiuncula sigillatim definiri ne-
queat. Ideoq; me hætenus ad *Carpzov. prax. Crimin.*
qu. 120. & 121. cum primis autem ad tractatum *Chri-*
stoph. Crusii de Indiciis, ibique allegatos *Doctores &*
jura remitto. Hoc tantum generaliter monens, tan-
ti

ti ponderis argumenta requiri ad torturam, ut nihil nisi rei confessio deesse videatur. *l. 1. §. 1. ff. de quest. Argumenta* dico. Indicium enim ad torturam tale esse debet, ut iudex id humano & naturali suo iudicio apprehendere atque ex eo mentis suæ sagacitate verisimiliter colligere possit, Inquisitum criminis reum esse *arg. l. 1. §. Divus 17 ff. de quest. l. 8. §. 1. Cod. eod. Carpzov. pr. crim. q. 122. n. 69.* Cum itaque de eo, quod Magiæ postulatae pessimo quorundam locorum more in aquam frigidam projectæ, aliquando supernatent, ratio naturalis reddi aut investigari non possit, ideò apud cordatos ejusmodi supernatio indicium Magiæ non parit *Carpzov. d. l.* unde etiam indicium ad torturam non faciunt argumenta, quæ verisimiliter non concludunt, qualia inter alia sunt ea, quæ ex facto sumuntur, quod aliam causam naturalem habere potest. Quò pertinet taciturnitas aut somnus in Tortura apparens, *Paul. Zacchias quest. Medico legal. lib. 6. tit. 2. q. 3. num. 20.* Huc etiam referendum est Stigma, quod in Magiæ postulatis inveniri fama refert. Maxime cum de ejus veritate & quod à Diabolo sagis imprimatur aut imprimi possit, apud Medicos & naturalium rerum indagatores magna adhuc subsit dubitatio. *Id. Zacchias lib. 7. tit. 4. q. ult. add. Steph. Nathen condictus Spormacher in justitia vulnerata tit. 3. c. 6. n. 19. & seqq. p. 1. pag. mihi 126. 127. 128.* ubi causas naturales hujus dubii, ejusque resolutionis & hac occasione de mirifico lapide refert.

T H. X I I X.

Probationem vero indiciorum quod attinet, dubium non est, quin secundum Jus commune, & Constitutionem Carolinam testes contra Reum producti ut ut processus sit inquisitorius, legaliter sint examinandi. *Ordin. Crim. Artic. 71.* Wie sichs in Recht gebühret mit Fleiß verhören. & *Artic. 72.* Damit solche Kundschaft dem Rechten gemäß verhöret werde. Ideoque Articuli probatorii super indicis Reo communicandi, cum citatione ad videndum jurare testes, & facultate dandi interrogatoria ipsi concessa. Quod etiam in praxi huius & vicinarum Regionum ita obtinet. Et merito quidem, siquidem in interrogatoriis super circumstantiis delicti & qualitate testimonii potissima Rei defensio, quæ juris Naturæ est & nulla lege positiva, quamvis etiam princeps juberet & plenitudine potestatis uti vellet, adimi potest, consistit. Ideoque etiam in processu quamvis Inquisitorio & Summario etiam super atrocissimo & excepto crimine citra manifestæ injustitiæ notam & evidenti innocentium periculo, omitti nequit. *Clem. Sæpe de Verbor. signif.* Undè etiam *Carpzov. prax. Crim. qu. 114. n. 21.* contrarium jure Saxonico receptum esse statuens & approbans rectè reprehensus ab *Oldekop. Decad. I. qu. 4. & 5.*

T H. X I X.

Est & illud planum, quod ad probationem cujuscunque indicii duo testes omni exceptione majores requirantur. *Ordin. Crim. artic. 30.* Aber so einer redlicher Umstände Warzeichen/Anzeigung/Argwohne

wohne oder Verdacht beweisen will/ das soll Er zum
 allerwenigsten mit zweyen guten tüglichen unver-
 werfflichen Zeugen thun. Unde merito concludeh-
 dum, quod etsi plura indicia concurrant, & singula
 per unum testem probata sint, torturæ tamen locum
 non esse, cum *Zanger. c. 3. n. 35. & Brunnemann. c. 8.*
n. 17. non attentâ opinione & limitationibus Carp-
zovii, & illorum, quos allegat. qu. 122. n. 50. & seqq.

TH. X X.

Præterea etiam Reus cum sua Defensione est
 audiendus ante torturam. Quam ut instruere possit,
 ipsi, postquam ad Articulos Inquisitionales respon-
 dit, copia omnium Actorum Inquisitionum est
 danda, non verò nuda inspectio Actorum, ut vult
Carpzov. qu. 150. n. 99 & seqq. eiq; prudens & peritus
 Advocatus non tantum ad ejus instantiam, sed eti-
 amsi non petat, nihilominus ex officio & impensis
 Judici, si Reus sit inops, ei adjungendus, eique hoc
 pacto, integra facultas, vel elidendi argumenta, qui-
 bus urgetur, vel pro defensione sua testes, aut instru-
 menta producendi, cum sufficienti dilatione omnia
 hæc expediendi, concedenda est. *Ordin. Crim. Artic.*
47. & 88. Brunnemann. c. 7 per totum, etiam si de cri-
mine Magiæ aut alio quovis atrocissimo inquisitio sit
instituta Brunnem. d. c. n. 7. Oldekop. Decad. 1. q. 1. &
Decad. 2. q. 7. arg. Ord. Crimin. artic. 1. ibi. Alsdann
 zu diesen grossen Sachen/ welche des Menschen Ehr/
 Leib/Leben und gut belangen/ tapffer und wohl bedach-
 ter Fleiß gehörig.

C 3

TH.

T H. X X I.

Defensione ita instructa Reo transmissio Actorum, si eam desiderat, cum facultate excipiendi contra Collegia, quæ suspecta ipsi videntur, est concedenda *Ordin. Crim. Artic. 7. 91. 147. 151. 160. 161. 105. & passim. Oldekop. observ. Crimin. 7. n. 11. Brunnemann. c. 8. m. 4.* Ad quam Reus citandus, ut ipse videat omnia dextrè geri, nihilque in ejus præjudicium literis consultatoriis inferi, quo fine etiam copia literarum ad perlegendum est danda vel tenor prælegendus. *Oldekop. d. loc. & Decad. I. qu. 9.*

T H. X X I I.

Transmissis ita Actis & reversis iterum Reus ad Resignationem Actorum, & inspiciendum sigilla utrum illæsa adhuc sint, est citandus, & decretum à Jctis conceptum est publicandum, Si itaque decreta est tortura, nec tunc statim ad eculeum rapiendus est reus, sed si forsan gravatum se sentiat & appellet, aut alias adhuc probationes suæ innocentiae se allaturum contendat, audiendus est, & tamdiu, donec hæc mera Rei subterfugia fuisse constat, executio torture est differenda. *Brunnem. d. c. 8. m. 5. n. 38. & 39. ibique DD. allegati,* Appellationem enim in causis criminalibus locum habere & Juri scripto *in l. 8. ff. de Appellat. l. 12. 14. 30. Cod. eod. & æquitati naturali* conveniens est, uti latè & eruditè ostendit *Oldekop. in Tractat. de Appellat. in Crimin. Nec defensio quocunque tempore reo postulanti negari potest. l. 18. §. 9 ff. de quest.*

T H.

T H. X X I I I.

Si igitur apparet, frivole quæsitam esse torturæ dilationem, illa ritè peragenda, eumque in finem certus dies est præfigendus, *Ordin. Crim. artic. 45.* quo prius de spontanea confessione interpellandus est Reus. Eoque non proficiente iudice ritè & secundum præscriptum Sententiæ est exequenda, & Reus carnifici, & quidem manè antequam Reus cibum sumpserit, *Brunnem. d. l. n. 48.* ejusque lictoribus est committendus. *Ordin. Crim. artic. 46.* Non autem peragenda est die feriato. *Carpzov. d. l. n. 4.* scil. qui cultui divino dictus est, secus est in die feriato hominum causa *l. 12. ff. de publ. Judic. & l. ultim. Cod. de Feriis.* An tempore quadragesimæ? Non, nisi in causa publicorum latronum *l. pen. C. de Feriis.* consuetudine tamen aliter observatur. An etiam tempore nocturno? Non conveniens hoc actui judiciali, nec satis tutò & commodè fieri, puto cum *Oldekop. Lib. 4. Obs. 24.*

T H. X X I V.

Judex autem prudentia & severitate cum charitate tamen conjuncta moderari debet torturam, remque semper placidè de veritate confitenda admonere tum ante torturam tum in torturâ. *Dn. Amad. Eckolt ad tit. ff. de quest. §. 10. p. (m.) 1365.* ideoque etiam jejunos ipsi interesse debet, & ad carnifices advertere, ne quid licentius agant, aut ultra modum sæviant, quod tamen à larvatis, stupidis & timidis iudicibus aliquando non observari conqueruntur *Jcti. vid. Hering. de Fidejuss. c. 10. n. 433. Adam. Keller de offic. Jur. pol.*

pol. lib. 2. c. 3. Menoch. Arbitr. Jud. quæst. conf. 340. n. 13.
Deinde interrogatio Judicis super crimine debet esse articulata, succincta, clara & perspicua, & ita composita, ne in uno articulo plura interrogatoria conjungantur & sic quæstio captiosa fiat. *Carpzov. qu. 124. n. 30. & seqq.* Interrogandus autem est reus, non tantum super ipso crimine, sed etiam si crimen fateatur, maxime super ejusdem circumstantiis & qualitibus *Carpzov. d. l. n. 37. & seqq. ubi n. 40. & seqq.* illum modum examinandi ulterius docet & præscribit & quidem non in ipso actu torturæ, sed eâ remissâ. *Ordin. Crim. art. 58.*

TH. XXV.

Ut autem de gestis in actu Torturæ exactè constet, Actuarius Judicii, qui in hunc finem juratus esse debet. *Ord. Crim. art. 5. ubi etiam formula juramenti traditur.* omnia quæ geruntur in Actu torturæ vel à Judice, vel à Reo, vel à carnifice accuratè conscribere & instrumenta torturæ ejusque modum, & gradum & quoties tormenta ipsi applicata fuerint, ut & Rei gestus & lamentationes maxime autem ejus confessionem non tantum notare, sed etiam conscriptam & notatam eo fine prælegere debet Reo, ut, si forsan quid ab Actuario prætermisum, aut verba aut mens confitentis tam exactè & clare, uti debebant, expressa non sunt, statim corrigi ac emendari possit. *Carpzov. d. l. n. 65.* eique in hac re fides habenda, non autem carnifici de Actu torturæ deponenti. *Id. n. 67. & Brunnemann d. l. n. 67. & n. 77. & seqq.* Quamdiu autem Reus in tortura detinendus sit, Jure quidem defini-

definitum non est, ultra horæ spatium tamen non facile extendendum est *Brunnem. d. n. 67.*

TH. XXVI.

Sed quæritur: An Reus ob certum aliquod delictum tortus incidenter etiam de alio crimine interrogari possit, sine novis indicîis? Negatur *arg. Ordin. Crimin. art. 20. Carpzov. d. l. n. 51. & seqq. Brunnemann. d. l. n. 63.* An super fociis & complicibus? Similiter negatur, nisi tale sit delictum, quod sine complicibus non potest, vel solet patrari. *Brunnem. ibid. n. 64. & 65.* ubi etiam pessimum illum errorem & superstitionem increpat iudicum, qui veneficas interrogant de fociis, quos in Bruçtero monte (*Block's Berg*) viderunt. Quid si plures unius delicti complicibus sunt torquendi? A suspectissimo vel timidiori & imbecilliori, à quo veritas facilius speratur, incipiendum *l. i. §. 2. ff. de quaest. l. 18. princ. ff. eod.*

TH. XXVII.

Actu torturæ finito, si reus in negando crimine perstitit, atque ita indicia, quibus urgebatur, elisit, est absolvendus *Carpzov. qu. 125. n. 2. 3. 4.* non quidem definitive ut vult *Carpzov. d. l. n. 5.* sed tantum ab instantia. *Zanger. de Tortur. c. 5. n. 2. & 5. Struv. Exerc. 49. th. 92.* Unde si vel ante vel post absolutionem nova & à prioribus diversa & quidem evidentiora indicia emergant, nec Reus illa, concessa licet ipsi sufficienti facultate se defendendi, secundum modum supra *th. 20.* relatum, elidere possit, vel in carcere detineri, vel iterum capi & torturæ subjici potest. *l. 16. princ. ff. de quaest. Ordin. Crim. artic. 58.* Sed quæritur: An Reus

D

con-

convictus, per imperitiam Judicis autem tortus torturam sustinuerit, An & ille absolvendus vel condemnandus? Neutrum æquum videtur, ideo mediam: ut pœna ordinaria Reo remittatur: tutiorem arbitror cum *Carpzov. d.l.n. 17. & seqq.*

TH. XXIX.

Quando autem Reus in tortura crimen cum suis qualitibus & circumstantiis confessus est, judex de indaganda veritate illarum sollicitus esse debet. *Ordin. Crim. artic. 54.* So obgemeldte Frage-Stücke auff Bekändtniß die auß oder ohne Marter geschicht/ gebraucht werden/ So soll alsdamm der Richter an die Ende schicken und nach den Umständen/ so der Befragte der bekandten Missethat halber erzehlet hat/ so viel zu Gewisheit der Warheit dienstlich/ mit allem Fleiß fragen lassen/ ob die Bekändtniß der obberührten Umstände wahr sey oder nicht. Dann so einer anzeigt die Maasß und Form der Missethat/ als vor zum theil gemeldet ist / und sich dieselben Umstände also erfinden/ so ist darauß wohl zu mercken/ daß der Befragte die bekandte Missethat gethan hat / sonderlich so Er solche Umstände sagt/ die sich in der Geschicht begeben haben / und kein Unschuldiger wissen kan. *Rectè & prudenter siquidem confessioni tormentis expressæ, etiam si gravia indicia contra reum militent, fidem habere periculosum. l. i. §. 23. ff. de quest.*

TH. XXX.

Si itaque ex Inquisitione circumstantiarum & qualitatum veritas apparet, confessioni credendum. *Ordin. Crimin. artic. 60.* So auff erfundene redliche

211

Anzeigung einer Missethat halber/peinliche Frage für-
 genommen/auch auf Bekändtniß des Befragten fleißige
 und mündliche Erkundigung und Nach-Frage beschicht/
 und in derselben benenteter That halber/solche Wahrheit
 befunden würde/ die kein Unschuldiger also sagen/und
 wissen kan/Alßdañ ist derselben Bekändtniß unzweif-
 licher beständiger Weise zu glauben/ &c. Sed quid
 Juris, si circumstantiæ falsæ deprehendantur? Hoc
 innuit Imperator in *Artic. 55. Const. Crim.* Er-
 finde sich aber in obbemeldter Erkundigung/ daß die
 bekandten Umstände/ nicht wahr wären/ solche Un-
 warheit soll man dem Gefangenen fürhalten/ Ihn mit
 ernstlichen Worten darum straffen/ und mag Ihn
 alßdañ mit peinlicher Frage auch zum andernmahl an-
 greiffen/ damit Er die obangezeigten Umstände recht
 und mit der Wahrheit anzeige/ dann je zu Zeiten die
 Schuldigen die Umstände der Missethat unwahr-
 lich anzeigen/und vermeinen/ Sie wollen sich damit
 unschuldig machen/ so die Erkundigungen nicht wahr
 erfunden werden. Sed quia etiam innocentes quando-
 que tanta sunt impatientia, ut quod vis mentiri, quam
 pati tormenta velint. *l. i. §. 23. ff. de question. uti & sen-
 sus communis dicitur, & experientia testatur.* Ideo
 repetitio torturæ nimis dura imò inutilis videtur,
 cum & denuò falsas cirtumstantias fateri innocens
 teneatur & nocens possit. Quid ergo? Satius esse ar-
 bitror, in hac causa dubia extraordinariam pœnam
 imponere Reo confesso.

TH. XXX.

Cœterum & in eo iudicis partes consistunt, ut

D 2

re-

reum adigat ad ratificandum ea, quæ intortura vel in territione est confessus. Nam confessio, quæ in tortura facta est, ad condemnationem non sufficit, sed postea extra torturam à Reo repetenda est. *Ordin. Crim. artic. 56.* Der Gefangene soll auch zum wenigsten über den andern oder mehr Tage nach der Marter und seiner Bekändtniß / nach gut Bedüncken des Richters in die Büttel-Stuben oder andere Gemach für den Bann-Richter und zweene des Gerichtes geführt / und Ihm sein Bekändtniß durch den Gerichts-Schreiber fürgelesen / und alsdann anderwärts darauf gefragt / ob seyn Bekändtniß wahr sey / und was Er dazu sage / auch aufgeschrieben werde. Ex quo loco apparet, quomodo peragi debeat actus ratificationis, & quo fine ratificatio sit introducta, scilicet ut vis, quæ confessioni aliàs obstat, purgetur. *Matth. Stephan. ad d. Artic.* & simul facultas Reo detur, si forsitan vi torturæ quid confessus est, id vel revocandi, vel corrigendi.

T H. X X X I.

Quid si reus confessionem ratificare nolit? Utrum in contumaciam pro consentiente & ratificante haberi debet? Non; sed potius hoc casu pœna extraordinaria locum habebit. *Carpzov. d. qu. 126. n. 73. & seqq.* Quid si eam revocet? Non statim hoc casu ad eculeum rapiendus est, sed causa revocationis à Reo urgenda & examinanda est. Si enim errorem, aut nimiam sævitiam & excessum in tortura prætendit, admittendus est ad ejus deductionem & probationem. *Ordin. Crim. artic. 57.* Si vero nullam
pro-

probabilem causam allegat, denuò quidem torquendus est, secundum *Constit. Crim. d. art. 57.* sed moderatiorem eam debere esse primâ, humanitatis ratio suadet. Sed quid si Reus iterum fateatur, confessionem autem secunda & tertia vice revoet? Utrum tortura tamdiu, donec persistat Reus in confessione sua, repeti poterit? videtur dicendum quod sic, quia in jure de hoc nihil determinatum, sed arbitrio Judicis repetitio torturæ est relicta *l. repeti 18. ff. de quest. Ordin. Crim. art. 58.* Sed rectius id arbitrium Dd. cõmniter ad humanitatis rationem determinant, & ultra tres vices torturam non admittunt. *Jul. Clar. in Practic. Crim. §. ult. qu. 21. n. 36. Boër decis. 163. n. 19. Farin. prax. Crim. qu. 38. n. 99. Gomez. variar. resol. Lib. 3. c. 13. n. 27.* Imò humanior adhuc est sententia eorum, qui tertiam torturam non nisi in atrocissimis criminibus admittunt & communiter in secunda subsistendum esse arbitrantur, quam tuetur *Carpzov. d. qu. 126. n. 51.* Itaque Reus hoc casu ad ordinariam pœnam condemnari nequit, sed aliqua extraordinaria tantum locum sibi vindicat. *Jd. n. 58. 59.*

TH. X X X I I.

At quid Juris, si quis ratificationem confessionis in tortura factæ in ipsa pœnæ executione revocet, an hæc revocatio attendenda, & pœna ultimi supplicii dictata remittenda? Sane illa revocatio primo quidem intuitu nullam aliam speciem habet, quàm quod Reus supplicium metuat, ejusque dilationem saltim hoc modo quærat, unde etiam opinio *Carpzovii d. qu. 126. n. 63. & seqq.* quod Judex hanc

revocationem non attendere, sed in executione procedere debeat, probabilis videtur, Existimo tamen Executionem hoc casu indistinctè differendam esse, etiam si iudici frivola appareat & forsan sit, per *text. in Ordin. Crim. art. 91.* ubi in hoc casu peritos consulere jubetur, ideoque hoc ipso Executio interdicta est. Et rectè: siquidem hæc res non caret scrupulo. Ut enim confessionem in tormentis factam ratificaverit Reus, si tamen dubia adhuc est ejus confessio, & de ejus veritate nihil constet, adeò fides ei habenda non est, ut aliquis exindè ad mortem condemnetur. *arg. Ordin. Crim. artic. 60. verb.* **Als dann ist derselben Bekändniß unzweifflicher beständiger weise zu glauben: l. i. §. 17. ff. de quest. Zanger de tortur c. 5. n. 58.** Maximè si se innocentes esse & confessionem vi tormentorum extortam eorumque repetendorum metu à se ratificatam esse, seriò testentur, in quo ipsis meritò habenda est fides. Quis enim ignorat, quàm atrox & intolerabilis sit tortura in criminibus, præsertim atrocioribus, & maximè quidem in Crimine Magiæ, in quo vindicando plerumq; supersticiosum Zelum ostendere solent iudices. Taceo peculiarem illum ab omni juris ratione abhorrentem processum contra sagas in Westphalia & aliis locis usitatum, quò (teste Magnifico Dn. Præside in hac re exper-
to) nulla defensio aut provocatio reis conceditur, & futilia indicia, quibus plerumque ad torturam damnari solent. De quibus Autor *cautionis Criminalis Anonymus* per tot. *Steph. Nathen. alias Spornacher in justitiâ vulneratâ. p. i. tit. 3. c. 6. per tot.* Imo com-

communis est conclusio Dd. quod tortura injustè alicui præsumatur decreta & illata. *Hippolit. de Marsil. in l. 1. §. Divus n. 3. ff. de quest. Wesenbec. paratitl. ff. eod. n. 9. Carpzov. prax. Crim. qu. 127. n. 27.* Audiendus itaque omnino est Reus, & Acta denuò & accuratè quidem revidenda, transmissis Actis ad Jctorum Collegium. *Oldekop. Decad. 2. qu. Crim. 5.*

TH. XXXIII.

Quid igitur, si ex inspectione Actorum appareat, judicem Reo vel communicationem indiciorum ad elidendum vel facultatem dandi interrogatoria contra testes adversus se productos, ideoque potissimas defensionis partes denegasse, aut indicia ad torturam sufficientia non fuisse, ideoque nulliter & iniquè Reum esse tortum? Reus non tantum absolvendus est, sed etiam Judex injustè torto ad reparationem damni & injuriæ tenetur. *Ordin. Crim. artic. 20.*

Wo auch einige Obrigkeit oder Richter in solchem Ueberführen/ sollen die dem/ so wider Recht ohne die bewiesene Anzeigung gemartert were/ seiner Schmach/ Schmerzen/ Kosten und Schadē der gebühr Ergehung zu thun schuldig seyn. Item *art. 61.* Wo aber solche peinliche Frage dieser und des Heiligē Reichs rechtmässigen Ordnung widerwärtig gebraucht würde/ so weren die selbe Richter als Ursacher solcher unbilliger peinlicher Frage sträfllich/ und soll darinn nach Gestalt und Gelegenheit der Ueberfahung wie Recht ist/ Straffe und Abtrag leiden/ und mögen vor ihren nächsten ordentlichen Ober-Berichte gerechtfertiget werden. Planum hoc & Juri consonum est, ejusque rationem ipse Imper-

perator in. *artic.* 150. exprimit, dann ein jeder Richter und Urtheiler ist bey seinem Eyd/ und bey seiner Seelen Seeligkeit schuldig/ nach seinem besten Verstandniß gleich und Recht zu richten/ und wo eine Sache über sein Verstandniß ist/ soll Er bey den Rechtsverständigen/ und an Enden und Orten/ wie hernach zu Ende dieser Ordnung gemeldet wird / Rahts pflegen.

TH. XXXIV.

Nec ab hac facultate petendi satisfactionem pro injuriis & damnis per torturam illatis excluditur tortus, etiamsi Urphedam (quæ est cautio, qua reus carcere relaxatus jurare solet, se ea, quæ passus fuit occasione Processus Criminalis, non vindicaturum *Mynsing. cent. 3. Observ. 99. Gail. 1. Observ. 22.*) præstiterit. Es soll auch keine Obrigkeit oder Richter in diesem Fall keine Urphede helfen/ schützen oder schirmen/ daß der gepeinigete seine Schmach / Schmerzen/ Kosten und Schaden mit Recht / doch alle thätliche Handlung aufgeschloffen/ wie Recht/ nicht suchen möge. *sup. cit. artic. 20. Ordin. Crim.* Et cum hoc in casu ipse Imperator obligationi, juratæ vim ademerit & vinculum inde secundum scita Juris Canonici (quo omne juramentum, quod servari potest sine æternæ vitæ dispendio, servandum *c. cum contingat. 28. X. de Jure-Jur.*) contractum relaxaverit, imo nullum vinculum juramenti hîc subsit, tum quia vindicta illa, quam tortus remisit, de propria tantum & privata vindicta intelligenda, tum quia hoc juramentum, si de publi-
ca

ca vindicta intelligendum esset, in præjudicium tertii, scilicet Reipublicæ vergeret, cujus interest ejusmodi iniquitates Judicum detegi, ut ab ejusmodi injustis & periculosis ausibus ad exemplum aliorum deterreantur, non video, quid peculiari relaxationis impetratione opus sit *d. c. cum contingat*, quamvis in *Ordin. Crim. p. 2. Tit. 24.* aliud sit statutum, & ejusmodi peculiari relaxatione sine dubio opus sit, si contra aliquem in Camerae judicio agatur *Mynsing. Cent. 3. O. 99. Gail. 1. obs. 22.* Ex eo tamen non inferitur, ejusmodi etiam relaxatione opus esse in Statuum Imperii Tribunalibus, quippe quæ ordinatio Camerae non concernit aut stringit, quamvis contrarium sentiat *Carpzov. prax. Crim. qu. 127. n. 49.*

TH. XXXV.

Similiter judicem, qui ea, quæ naturalis ratio suppeditat & Constitutio Carol. V. inculcat, posthabuit, non excusat à satisfactione, quod (qui prætextus plerumque esse solet inquisitorum criminis Magiæ) crimen sit atrocissimum & exceptum, in quo jura transgredi liceat, & quod processus Inquisitorius talem ordinem procedendi respuat, & quod ex his rationibus à multis Dd. approbatis & consuetudine aut praxi multorum locorum sit firmatus. Siquidem rationes illæ, quoad modum procedendi falsæ & absurdæ sunt, ubi enim, crimen Magiæ exceptum esse scriptum est? quin potius contrarium ex *Constit. Crim.* apparet, uti à cordatioribus Jētis hætenus factis abundeque ostensum fuit, quos videre licet apud

E

Ol

*Oldekop. in Observ. Crim. & questionibus passim. Author
caut. Crim. seu Process. contra sagas per tot. Brun-
nem. proc. Inquisit. c. 8. membr. 3. per tot. Ut ut igitur
periculosus ille & damnabilis procedendi mo-
dus autoritate quorundam Doctorum minus peri-
torum, aut superstitiosorum non sine turpis avaritiæ
aut fucatæ pietatis nota & suspicione sit alicubi recep-
tus, communis tamen opinio non modo, sed etiam
jus divinum, naturæ, & leges scriptæ eidem adver-
fantur, ideoque talis opinio aut praxis abolenda,
non imitanda est l. 2. C. que sit long. consuetud. c. 9.
X. eod. & quod nulla lege cavetur, in practica non
habetur, vulgatum est Jctorum dictorium ex Baldo.*

TH. XXXVI.

Atque hæc ita obtinent, si, ut dixi, ex Actis ini-
quitas torturæ appareat. Apparet autem hoc ipso
sufficiente, dum contrarium scil. præviis sufficien-
tibus indiciis & defensione ejus integrè & suffici-
enter audita antè torturam reum esse tortum
ex Actis non constat. supr. citat. loc. Hippolit.
de Marsil. in l. 1. §. Divus n. 3. ff. de quest. Wesenbec. pa-
ratitl. ff. eod. n. 9. Ex Actis dico, Judicis enim nu-
dæ assertioni hæc in parte nulla fides est habenda,
Cothmann. vol. 3. resp. 30. n. 128. Berlich. Decis. 212.
n. 9. & n. 36. & seqq. Undè in proclivi est judicare,
quid de ista Prax. Saxon. & de qua Autor. des
peinl. Sächsischen Inquisition Processus Tit. 9 artic. 2.
his verbis agit. Dafern auch einiger Verdacht oder
Uustand sich von neuen ereignen thäte/dadurch entwe-
der Inquisitus mehr graviret, oder aber exculpirt,
und

und also die Straffe schärffer oder gelinder werden
 möchte / wird derselbe nohtwendig mit registriret /
 und den Inquisition Acten angehenget / oder aber
 nach Gelegenheit in die Frage und Missive gesetzt und
 dem Urthelsfassern zu wissen gethan. Secundum
 quam Judici aliquid, quod gravare potest, Reum A-
 ctis annectere, aut epistolis inserere licet, super quô
 Reus auditus non fuit. Sanè horrida & inæquissima
 hæc est praxis, qua judici malevolo peccandi ansa
 præbetur, & pro affectu suo in Inquisitum grassandi
 fenestra aperitur; Undè decreta torturæ, ad ejusmo-
 di privatas informationes judicum lata, nullius mo-
 menti modò non sunt, sed etiam tale Collegium ad
 nudam assertionem & informationem judicis tor-
 turam simpliciter (aliud si hoc fiat cum reservatio-
 ne Defensionis) decernens meritò pœnam *d. artic.*
20. & 65. constitutionis Criminalis incurrit addit
Oldekop. Observ. Crim. Tit. I. Observ. 8. & Tractat. de
Appellat. n. 109. & passim.

T H. X X X V I I.

Quod si verò ex Actis denuò revisis de legitimo
 Processu contra Inquisitum, & quod confessio Inqui-
 siti ex circumstantiis & qualitatibus delicti in tortura
 detectis vera fuerit deprehensa, appareat, revocatio
 confessionis non attendenda, sed sententia super tali
 confessione lata executioni est demandanda *argum.*
Ordin. Crim. artic. 60. Si autem de veritate confessi-
 onis & ejusmodi qualitatibus & circumstantiis ex
 Actis non appareat, meritò quidem executio pœnæ
 secundum illam confessionē dictatæ cessat, quia reus

E 2

in

in confessione sua non perseveravit, eamque hoc ipso magis dubiam fecit, interim tamen propter indicia, quæ hætenus per torturam elisa non sunt, ideoque suo robore adhuc consistunt, vel denuo torquendus, aut (quod tutius arbitror) in pœnam extraordinariam condemnandus & dimittendus est. *Zanger de Tort. supr. cit. l. c. 5. n. 58. & seqq.* Satius enim est, impunitum facinus relinquere, quàm eum, quem nocentem esse liquidò non constat, condemnare. *l. absentem. 5. ff. de pœn.*

TH. XXXVIII.

Cæterum quodsi Judex adeò in tortura modum excedat, ut reus exindè deficiat & moriatur, nullum est dubium, quin severiori & criminali pœna judex sit afficiendus. Et quidem si judex Reum dolo malo, odio, aut propter pecuniam aut aliquod interesse ita occidi fecerit, & de eo ex Actis appareat, ultimum supplicium tanquam homicida incurrit, uti cum Dd. communiter concludit *Ful. Clar. in practic. §. ultim. qu. 64. n. 2. Farinac. prax. Crimin. qu. 37. n. 112. junct. l. 1. §. præterea & l. 4. princ. ff. ad L. Cornel. de Sicar. & l. 7. §. 3. ff. ad L. Ful. repetund.* Nec obstat, quod *d. l. 7. §. 3.* capitali pœnæ subjungat illa verba: *Vel certè in insulam deportari, ut plerique puniti sunt.* Siquidem illa verba intelligenda sunt de eo casu, quo Judex colore (prout loco verbi: *calore* legendum esse & contextus legis & ratio suadet) aliquo inductus fuit, ut interfecerit innocentem, vel quem punire non debuit, adeoque per imprudentiam est lapsus. Hoc enim casu ob
ces-

cessantem! dolum eum ultimo supplicio afficere iniquum foret, quin potius extraordinaria poena pro modo culpæ locum jure sibi vendicat. *Farin. d.l. Gomez. variar. resol. tom. 3. c. 13. n. 6. Carpzov. prax. Crim. qu. 127. n. 33. & seqq.* Ubi hoc in casu ad tria Judicem teneri ait. (1.) ad emendam ratione injuriæ illatæ (2.) ad reparationem damni & (3.) ad poenam. *sepè. citat. Ordin. Crim. artic. 60. & 61.*

TH. XXXIX.

Coronidis autem loco hîc addendum est, quod passus torturam non fiat infamis neque etiam levis notæ maculam contrahat. *Marquard. Freber de infam. c. 5. n. 15. Richter. Decis. 8. n. 30. Struv. Synt. jur. Civil. Exerc. 7. th. 21.* Siquidem in hîc ipsô, quô quis torturam sustinuit, indicia Criminis purgavit & ita pro innocente habendus est. *Jul. Clar. Lib. 5. Sentent. §. ultim. qu. 64. n. 31.* ubi dicit, quod totus mundus ita teneat & servet. Imò homo in tortura persistens melior reputatur, quàm ante accusationem secundum *Covarruv. pract. quest. c. 23. n. 5. Farinac. Tit. de indiciis & tort. qu. 40. n. 1.* Et nulla est Lex quæ eum, qui torturam est passus, notat infamia aut levi macula, absurdum etiam foret, ejusmodi infortunium, quod etiam innocentissimo contingere potest, uti passim historiæ testantur, & præsertim Christianis olim in famosa illa persecutione Neronis experti fuerunt, in alicujus infamiam trahere. Unde *Jetus in l. 22. ff. de his qui. not. infam. rectè ait:* Jetus fustium in se, & ubi de Crimine non constat, infamiam non importat, sed causa, ob quam quis

fustibus cædi meretur, eaque non dubia sed liquida. Undè dubium non est, quin, si passus torturam in collegio opificum fuerit, & decesserit, Collegæ pro more Germaniæ funus ducere & ad tumulum portare teneantur. Uti ante aliquot annos in casu quodam, quo opificis uxor ex capite magiæ tertium torta erat, & postmodum decesserat, respondisse Magnif. Dn. Præsidentem ab ipsomet percepit. Hæc itaque de arduo hoc argumento pro more hujus Academiae ut & temporis & institutione breviter mihi dixisse sufficiat. DEO autem T. O. T. M. pro viribus & facultate negotium hoc expediendi gratiosè concessis sit laus, honor & Gloria in sempiterna secula.

F I N I S.

Corollaria.

I.

*L*ibellus ad substantiam cujuscunque processus pertinet, ideoque nec in processu inquisitorio citra nullitatis vitium omitti potest.

II.

Ubi certò & indubitato de voluntate testatoris constat, heres ad ipsius impletionem in foro conscientia tenetur, etsi solennia testamenti desint.

III.

Veritas criminis objecti, quod scire Reipl. interest, non excusat ab actione injuriarum.

IV.

I V.

Absurda & irrationabilis adedque non attendenda est consuetudo, aut praxis quorundam locorum, que appellationem in causis criminalibus non admittit.

V.

Impregnatam ab alio etiam ignoranter ducens repudiare non potest, si ipse stupri crimine se polluerit.

V I.

Licet autor famosi libelli nomen suum subscripserit, nihilominus tamen pœna famosi libelli tenetur.

V I I.

Adhuc plures causas divortii dari, quàm adulterium & malitiosam desertionem, arbitror.

V I I I.

Eviictione simpliciter remissa, re evicta Venditor ne quidem ad pretium restituendum tenetur.

I X.

Beneficium ordinis seu Excussionis non competit ei, qui se soluturum promisit, si debitor principalis in certo & prefixo termino non solvat.

EXimius Juvenis *Themidis* jam scande cathedrã
Almam, ac oppositas illis tu pelle catervas,
Quæ de **TORTURA** tua dissertatio tractat,
sic animo pergas ænigmata solve *Baldi*,
Bartolus ambiguus clarus tibi perspicuusque
Aoniã si nunc graviter sudasse palæstrã
Credetis, & palmæ decus hinc jam promeruisse,

Acu.

A curis vacuus, suavem tunc quære palæstram,
Sponsus cum sponsa, quæ gaudia mille repondet,
Firmabitque genus, replebit prole penates.
Gratulor ex animo de tam felice palæstra;
Vive diu felix, & serum crescat in ævum,
Blandus amor vester, mox vestra ludat in aula
Parvulus AMMANNUS, crescant vivantque Nepotes.

Pauculis hisce affectum suum prolixissimum erga
Nobilissimum atque Doctissimum Dominum
Doctorandum testari, nec non tam de novis
honoribus, quàm de nuptiis proximè fu-
turis congratulari voluit.

NICOLAUS Kleinschmidt/
Linguae Sanctæ Prof. Ord.
Acad. h. t. Rector.

*S*ic Ammanne Suum dum niteris Unicuique
Reddere, quisque suum reddit, Amice, Tibi,
Mentem sacra sti Cælo, Cælique Monarcha
Ornatam largo munere reddit eam.
Ingenium solers Themidi litavit, & alma
Te Dea complectens se vocat ipsa Tuam.
Præclarus generis splendor præcordia novit
At res eximias, nunc Tuus ille nitor.
Nunc Tuus ille nitor, virtutis, Teque Tuosque
Nobilitat, radios spargit & ipsa suos.
Dilectam Patriam studuisti ornare, beare
Ille lator gratus pulchra brabea feret.

Cum

*Cum jam quisque suum Tibi reddit, ut unicuique
 Qui dedit ipse suum, denique vota cape.
 Quæ Tibi debet amor meus, & quæ fama celebris
 Postulat ob meritum, Fautor Amante, Tuum.
 Corporis ac animi vires Tibi servet Jhova
 Gloria Te decoret, Te comitetur amor.
 Nimirum Virtutis amor, Patriæque Colendæ,
 Et per Te vivat Patria, Tu per Eam.*

Nobilissimo Dn. Doctorando Amico suo suavissimo ita gratulari voluit

GERARD BODE, S.S. Theol. D.
 ejusdemque Prof. prim. & Sup.
 Opponens.

DUm doctè tractas, Ammanne suavis Amice!
 Circa torturam quid sacra jura volunt.
 Monstrando pronâ methodo, quid Quæstio dura?
 Quid Quæstitoris munus ubique boni?
 Quando, quamque diu, vel contra quos sit habenda,
 Sontibus aut quando sit moderanda Reis.
 En! tua se prodit præclara scientia juris,
 Teque probant doctum lemmata docta virum.
 Hinc tibi promeritos jamjam decernit honores
 Doctorum, & fertum porrigit alma Themis.
 Hoc de felici successu gratulor imo
 Ex animo, atque simul prospera cuncta precor;
 Maxime, ut exæques, si non superare valebis,
 Virtutem & celebris nomina clara patris.

F

Et

Et quæstoris si quando munus adeptus
Inquiris solito crimina fœda modo.
Ipsemet observes, quem dissertatio præsens ||
Præscribit circa tormina sæva, modum.
Sic tanquam in medio justitissimus ibis,
Et premet in fontem quæstio nulla Reum.

Paucis hisce Nobilissimo & Doctissimo Domino
Doctorando Amico suo honoratissimo
acclamare voluit

PRÆSES.

---

*Quin tibi promittat victoria certa coronam,
Non dubito; quoniam nomen & omen habes.
Zacharje gnato Johanni gratia quondam
Favit: Johanni si tibi fiat idem,
Zacharje fili (toto quod cor de precamur)
Victor & Ammannus semper amandus eris.*

Hisce Nobilissimo ac Eruditissimo Domino Docto-
rando animitus gratulari, simulque sui me-
moriam conservare voluit ejus hospes

EDUARD FRANTZ GOCLENIUS,
Dr. & Pandect. Prof.
Opponens.

VICTORIS NOMEN sacro de fonte tulisti;
REM nunc Castilii dat tibi fontis honos.
Hinc

Hinc meritò *victrix* circum tua tempora laurus
 Serpit *Victori*, *Victor* amande tibi.
 Vive annos multos clarescens *Victor* iniqui,
 Mi *Victor*, nam tunc ter mihi *Victor* eris.

Exiguo hocce novis Nobilissimi Dni Docto-
 randi honoribus applaudere voluit

CONSTANTINUS NUSLERUS,
 Philos. & J.U.D. & Prof. Ordinar.

EXercet Tortura malos, conterret & urget,
 Ut, quod patrarunt, confiteantur opus.
 Ingenium Tortura tuum calamumque fatigat,
 Ut dignus meritis hinc Tibi surgat honos!

Affectus testandi ergò

J. G. Wippermann Lt. & Prof. Instit.

SÆpius indomitos *tortura* coercuit, atque
 Ne mala patrarent, terruit *illa* malos.
 O si sic animos hominum percellere posset,
 Infernus! tunc non tot fore credo malos.

Hæc in Honorem Nobilissimi Dn. Ammanni
 J. U. Doctorandi Amici sui Honoratissi-
 mi gratulabundus apposuit

J. G. WINTHER, Doct. Medic.
 & Phyc. Prof. Ordin.

Opponens,
 F 2 Com.

*Commissum crimen perquirat ut ordine iudex
Legitimò, exposcit sacrarum sanctio legum,
Et Caroli Quinti, nec non monumenta vetusta.
Dumque modum talem Tu docte Ammannere solvis,
Criminis ut rectò procedant ordine cause,
En Tibi sancta Themis jamjam decernit honores,
Et Te præclaro celebrabit nomine fama.*

Hæc Clarissimo Dno Ammanno J. U. Doctorando,
Amico suo perquam dilecto, cum voto appo-
suit

CONRADUS LUDEKINGIUS,
J.U.D. *Opponens.*

TRistia quod *Tortis* gignit Tibi digna brabeja
Opto, ut pergenti gloria pandat iter.

In honoris tesseram pauca hæc adjiciebat

J. A. BARCKHAUSEN,

VICTOR JOANNES AMMANN, *Dulcissime Amice.*
Nequaquam temerè hæc nomina dicta geris,
Docta etenim præsens hæc Dissertatio monstrat,
Quod sis injusti VICTOR ubique gravis.
Sic & JOANNEM redolent tua lemmata sacris
Congrua præceptis, justitiæque Dei.

Am-

AMBTEM ANNUM pariter te præbes jura docendo,
 Questio quo pacto sit moderanda Rei.
 Gratulor hinc animo Tibi de virtutis honore
 Largè promerito, prospera cuncta precans,
 Maximè ut has dotes illustres denique praxi,
 Sic veri AMMANI nomen & omen habes.

Paucis hisce Clarissimo ac Doctissimo Dno.
 Doctorando, Fautori ac Amico suo ho-
 noratissimo applaudere, omniaque fau-
 sta apprecari voluit, debuit

GEORGIUS BERISCH. J. U.
 Licent. Hasso-Cassell.

Quæ verè præstans verò splendore coruscat,
 Non nisi res multo parta labore venit.
 Dum Studium Nemesis sectaris mente sagaci
 Amman, quid juris Te didicisse probas,
 Hactenus ut Themidos Te ornaret sacra corolla,
 Quæfisti ingenii dexteritate Tui.
 Ergo quam tanto noctesque diesque labore
 Quæfisti, en meritò jam quoque grata manet.

Hisce paucis Nobilissimo ac Consultissimo Do-
 mino Licentiato pro gradu Doctorali dis-
 putaturo congratulari voluit

NICOLAUS STORCH, Cassel-
 lanus Hassus J. U. S.   Opponens.
 F 3   Tor-

Torturæ leges docto conamine monstras,
Et Nemesin Ammann dexteritate doces.
Hactenus assiduè quærens per avia Legum,
En! Victor tandem præmia justa capis.
Suscipe propterea summum Doctoris honorem,
Flagrantis Studii munera digna Tui.
Promeritis faveo, cingat Te digna corona,
Gloria Laus que Decus, fama perennis Honor.
Det Deus, ut multos vivas feliciter annos,
Utilis ut multis sis patriæque Tue.

Ita
Nobilissimo & Clarissimo Dno Licentiato
pro Gradu Doctorali disputaturo sine-
ro affectu gratulatur

**JOHANN BERNHARD Krüger/
J.U.S.**

Opponens.

Daß Ihm Hochwehrter Freund / jetzt die gelährte Welt/
Gedächtniß Tempel baut in Herzen und in Schriften/
Daß Ihm Apollo selbst wil Ehren-Säulen stiften/
Daß er der Musen Schaar so trefflich wol gefällt/
Daß sie ihn schmücken wil mit einer Doctor-Krohne/
Das alles thut man Ihm zu wolverdientem Lohne.
Des Geistes Göttlichkeit / der Tugend Sonnen-Blanz
Hat ihn zwar längst bekröhnt; Nun aber soll Er leben
In noch viel grösserm Licht / wo Tugend-Seelen schweben/
Die schon vergöttert sind mit Phœbus Weißheit Krank. Glück

Glückselig ist/ wer so durch Tugend wird geführet/
 Daß Er mit Geist und Glanz die hohen Sterne rühret
 Saphir und Marmel bricht/ das Erz zerschleiff die Zeit/
 Doch Erz und Gold sind nicht befreyet vom Verderben.
 Allein/ mein wehrter Freund/ sein Lob kan nimmer sterben/
 Weil Fama ist bemüht ins Buch der Ewigkeit
 Ihn nach Verdienst und Recht mit Demant einzuschreiben/
 Drum schließ ich mit dem Wunsch: Er soll gesegnet bleiben.

Dieses setzte auß sonderbahrer Freundschaft
 dem Wohl, Edlen Vest und Hochge,
 lährten Herren Licentiat **U M M U M M**
 zu Ehren

ERNESTVS LVDOVICVS Ortgieße,
 J. U. S.

W Er nur mit ganzem Ernst der Tugendt sich ergiebet/
 Wer gute Wissenschaft und Kunst beständig liebet/
 Dem kan es fehlen nicht/ er pflüget ein gutes Feldt/
 So wird er erndten auch die Frucht/die ihm gefält.
 Herr **U M M U M M** kan hiervon ein klares Beyspiel geben /
 Nach Tugendt und nach Kunst er pflegte stets zu streben
 Darumb so träget Er dann billig auch darvon
 Den Edlen Doctors-Krang zum wohlverdienten Lohnt.
 Ich wünsche darzu Glück und reichen Himmels Segen/
 Ich wünsche/ daß es ihm auff allen seinen Wegen
 Nach Herzens Wunsch ergeh / daß Er in guter Ruh
 Ohn Krankheit und Gefahr sein Leben bringe zu

Mit diesem wenigen wolte seinem Herren
 Commentali zu seinen neuen Ehren
 glückwünschen.

Gerhardt Ludolph von Bennigsen.
 Eques Hildesienfis.

In

Intrepidus cathedram conscendis, Amice, daturus
 Circa torturam quid sacra jura velint
 Hinc *Tibi* surgit honos, Doctoralique coronâ.
 Mox *Tibi* perdoctum cinget Apollo caput.
 Grator ego ex animo *Tibi* toto munera tanta,
 Quæ sunt Doctrinæ præmia digna *Tua*,
 Et precor, ut possis morbo securus ab omni
 Istis per vitæ tempora multa frui.

*Hiscæ Nobilissimo Doctissimo Domino Licentiatò
 honores Doctorales capessenti ex animo ap-
 plaudere voluit*

JOHANNES JUSTUS WALTER
 Cassellanus LL. Stud.

In libris tineæ vivunt, ut corpora foeda
 Implere chartis doctis, non mentis acumen.
 Non **AMMANN**E subis pariter noctesque diesque
 Sic libros, sed qualis apes æstate serena.
 Floribus, hæc quærunt gratum dulcemque liquorem;
 Sic Tu voluebas immensa volumina Juris,
 Ut mentem Themidis repleres nectare suavi,
 Hoc & **RINHELII** Studium jam videt **APOLLO**
 Et caput insigni meritò diademate cingit
 Gratulor ergo **TIBI** tectos Parnasside lauro
 Crines, hæc vireat semper virtute coruscet,
 Ut dulci patriæ fruges sint famaque notæ.

*Ita Nobil. Dn. Licentiatò Fautori & Amico suo
 Honoratissimo lubens meritoque congratula-
 ti voluit.*

JOHANN MELCHIOR Hoffmeister
 LL. Studiosus. Opponens.

Quid

Quid non consequitur mortalis fortibus ausis?
 Cultura ingenii munera quanta parat?
 Sidera transgreditur, fulgentia sceptrâ gubernat,
 Et studiis almis commoda mille paras,
 Inter id audentes meritò, ut lux clara, refertur
 AMMANNUS clarus sanguine, mente, loco,
 Moribus ingenio, doctrina, forte favente,
 Candida quem Pallas diligit atque Themis.
 Scire cupis, cur jam Charites comitentur eundem,
 Istas nempe suas, hunc coluisse Deas,
 Omnes AMMANNO cedant feliciter ausus!
 Luceat ingenium nobile! profit honos!

*Iea meritis Nobiliss. ac Doctiss. Dno Licentiate
 gratulabundus occinit.*

JOH. KRIGER LL. St.

POSTMISSA.

Victor eris tandem; nam praelia, bella triumphum
 Concomitant, laurum tristeque molis onus.
 Sic Tibi post casus, lætus nunc ridet Apollo
 Exhilaratque dein mollior aura caput

*Hiscæ Consultissimo Domino Victori JOHANNI
 AMMANNO honores Doctorales in
 Academia Rinthelensi capessenti, acci-
 nere voluit.*

HENR. BODINVS, Dr. Potentiss.
 Elect. Brandenburgici Confili-
 arius Ecclesiasticus & Prof. Ju-
 ris Acad. Hallensis.

G

Juris

Juris amans quisquis non est, ne discito Jura:
Jus amat is, praxin qui quoque Juris amat.
Nec verè Juris studiosum dixeris, aure
Qui capit, & Juris grande revolvit opus.
Candida nec vestis facit, ut quis dignus honores
Ambiat; ast studiis candida parta Themis.
Doctorem Juris nec quem Cadmèa creabit,
Tortorem Juris quin prius esse veter,
Et ne Justitiâ quisquam fraudetur ab illo,
Clarè juratam postulat antè fidem.
Ut verè Juris Doctor, charissime fili,
Sic, candor mentem condecorato tuam.
Candorem verò mentis hunc ritè probabis,
Perpetuus Juris si studiosus eris.
Perpetuus fueris Juris studiosus, amorem
Si veræ Juris praxeos intus alas.
Non rarò Juris praxin tortura fefellit:
Torturæ Juris sunt graviora mala.
Hâc animæ pereunt, quas mens malè conscia perdit,
Tristibus exemplis quod monumenta docent.
Ardua res igitur, magnis jactata periclis,
Res hæc, & cautis est peragenda modis:
Insons ne famæ, vel firmi corporis, imò
Ipsius vitæ damna tremenda ferat,
Nec Judex animæ damnumpatiatur & actor;
Criminis, ut fit, cum quæstio crimen habet,
Et quæstus causâ male concita quæstio quæstus
Excitat, in cælum qui penetrare solent.
En! quam difficilem tua disquisitio praxi
Materiam pandat: quam tamen inde tibi

Præ

Præ reliquis placuit tractandam sumere. Felix
Ut tibi sit Juris praxis, & apta foro,
Expetit affectus, fili peramande, paternus:
Adjiciat votis pondus at ipse DEUS!

Hisce Filio suo amantissimo pro Gradu Docto-
rali disputaturo accinere, paternumque
affectum testari voluit.

ZACHARIAS AMMANNUS
C. S.

Is inter *Venerem* nuper *Themidemque* suborta est,
Te vocat *illa* suum, Te vocat *ista* suum:
Altera *amoribus*, altera *honoribus* occupat: Utri
Te dabis, ut solus unius esse queas?
Neutri AMMANNE puto, sed earum divide jura,
Et quacunq; potes parte placere place.

Hisce
NOBILISSIMO DN. LICENTIATO
de honoribus aequè ac amoribus majori affectu
quàm versus profectum gratulatur

JOHANNES CONRADUS
Bielnhuber/ D.

G 2

Son-

Sonnet:

Abgeschmackter Brund! ist dem wohl nachzuleben?
 Was dort fast unbedacht ein Lehrer (a) sagte frey:
 Daß Eugend-Kron zum Lohn nicht auffzusetzen sey;
 Auß dem was Christus sagt (b) wolt Er die Ursach geben.
 Doch ist der leichte Streit hiedurch gar bald zu heben/
 Daß Phariseer & Stolz (c) verstanden wird hiebey.
 Die nicht auß Übermuht/ nicht auß Betriegerey/
 Ja auch nicht unverdient nach hohen Ehren streben/
 Dem ist die Kron erdacht zum süßen Eugend-Lohn.
Ihr seid/ es wehrter Freund/ ein rechter Musen Sohn!
 Der Ehre wol verdient/ es kan die Sale zeugen
 Mit mir/ daß steter Fleiß Euch hat verdient gemacht/
 Nehmt an die Ehren-Kron mit wolvergönnitem
 Pracht.
Gott geb! daß Ihr hiedurch mögt immer höher stei-
 gen.

(a) Tempore Lutheri, D. Andreas Bodenstein Carolstadius, quem ob malitiam à literis initialibus Philippus Melancthon appellavit das böse A. B. C; non solum Doctoris titulum abnuit, sed etiam, cum aliquibus conferret gradum Doctoris, publicè testatus est, se posthac nemini amplius gradum esse collaturum, eò quod promovendo alios in Doctores, sciens ac prudens faceret contra verba & voluntatem Christi.

(b) Christus Matth. 23. v. 8. discipulis suis dicit: *Vos autem nolite vocari Rabbi: Unus enim est Magister vester Christus, omnes autem vos fratres estis.*

(c) In allegato dicto Christus non vult notare literatorum titulos in eruditionis præmium collatos, sed privatâ authoritate, ambitione quâdam & arrogantia sibi temere sumptos atque eò cum primis Pharisæos notabat, qui sibi potestatem quidvis pro lubitu in Ecclesia statuendi, condendi, præcipiendi, vindicabant. vid. Dnus Petrus Mullerus *in disp. cui tit. est: Templum honoris* th. 4.

Mit diesem wenigen hat bey meines Hochgeehrten Herren und vormahls in Zena bekandten Freunde haltende Inaugural Disputation, seine Schuldigkeit ablegen sollen.

J. D. HÆVERMAN,
J. U. Licent.

Feliciter!

Duplicem. parit. fortunam. eruditio. simplex.
unam. oris. alteram. moris.
Oris. pulchritudo. & morum. seu. honorum. convenientia.
recta. est. ad. hanc. fortunam. via.
Felix. es. ergo. ter. & amplius.
Qui. valuisti. ex. uno.
efficere. duo.
numerumque. tandem sanctum.
absque. territione. aut. tortura. primum.
per. territionem. & torturam. ultimum.
sed quid. hoc?
Tortura. terret. amor. torret.
quid. optimum?

terror!

terror. gravis. amor. suavis.
absit. ergo. terror. adsit. favor.
adsit. eros. absit. eris.
adsit. vigor.
in. seros. usque. annos.
& sic. æternum. feliciter.
acclamabit

Nobilissimo Consultissimoque Dn. Doctorando

ERNST WILHELM Prangen!
Pro Licentia practicandi exami-
natus Medicus Bückebur-
gens.

Quando Magistratus legitur datus ultor ad iram,
Ast illi, qui jam fecerit antè malum;
Insonstorturæ malè subicietur, eâdem
Nî benè sit torto, quod ratione caret.
Quòd si vel nullus posthac torquebitur insonst,
VICTORI justum concinet omne forum.

*Hiscè singularis amicitiaë & consan-
guinitatis ergo applaudere vo-
luit.*

**JOHANN ALBERT
BROHMEL** Medicin.
Practicus.

Quam

Quam bene jura favent, qui jus tractavit utrumque!

Jam se certatim cuncta fruenda dabunt.

Fata Tibi dant jura Patris, dant jura Mariti,

Jam quoque Doctoris jura Brabeuta dabit.

Rintheium mitram, thalamum Brunsviga paravit,

Protinus & nostro diceris ore Pater.

Indue jam gemmam digitis & vertice mitram.

Sed totâ veniens indue mente patrem.

Sat dextrè Themidos læsæ defenditur ira

Dum sanctas leges voce styloque probas.

Ut modo pro cathedra leges & jura tueris,

Sic matrem & natos, quæso, tuere tuos.

Hicce filialem observantiam contestari, paternumque sibi affectum polliceri voluerunt

C.H.P. Martens.)
J.A. Martens.) Brunswicenses

F I N I S.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

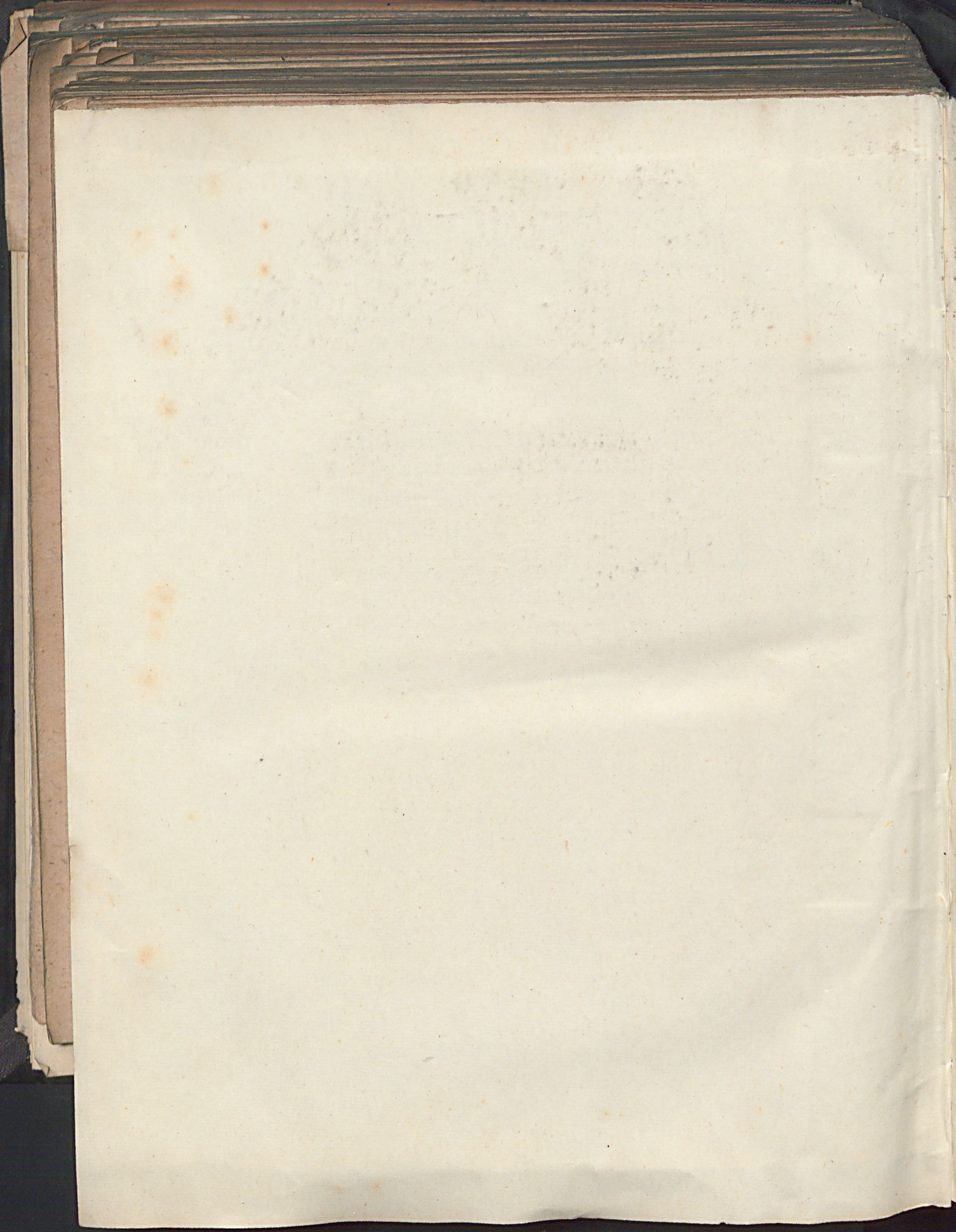
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

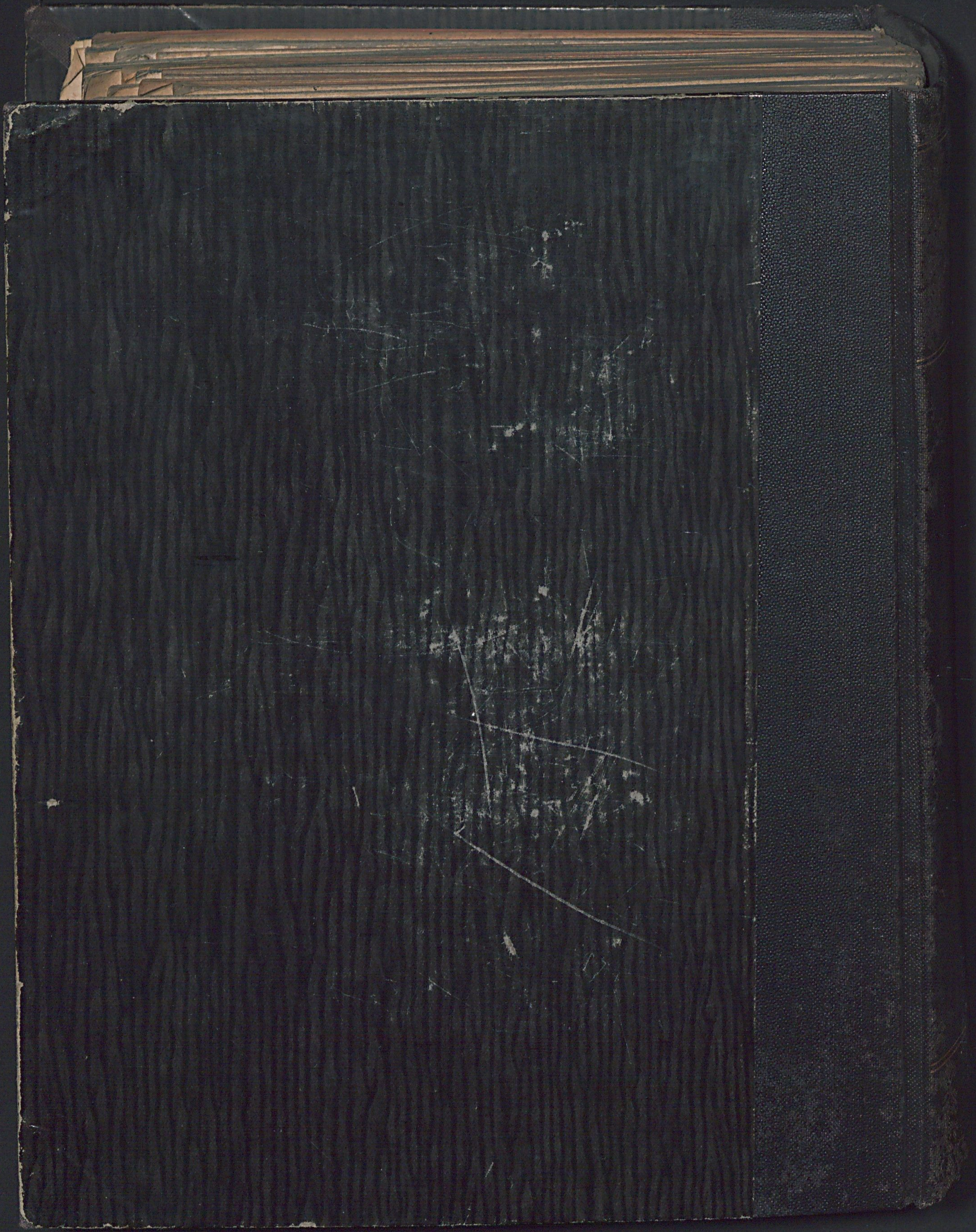

Renteln, Diss., 1688-95

X2611024

WMA

Oratio Inauguralis
FRIDICA
DE
STIONIBUS
seu
RTURA,

19

1694, 2^a

quam
D. A. N.
Decreto & Autoritate
DOCTORUM ORDINIS
IN ACADEMIA Hasso-Schaumburgica
sub PRÆSIDIO
PRÆ-NOBILISSIMI, AC CONSULTISSIMI
MANNI ZOLLII,
ni, Codicis & Feudorum Professoris
que suæ Antecessoris Primarii &c.
omotoris sui ætatem sanctè Colendi,
Majorum more
utroque Jure DOCTORATUS
GRADU
Dn. Professorum pariter ac Nobiliss.
Dn. Studiosorum
squisitioni submittit
R JOHANNES
MANNUS
Thuringo Schwartzburgicus
DOCTORUM AUDITORIO
ris ante & pomeridianis.
ar. Anno Christi M. DC. XCIV.
s Godofr. Caspari Wächters/Academ. Typogr

b

9